

مجمع عرفان

مطالعه آثار قلم اعلی

بخش اول

آثار قلم اعلی در دوره بغداد

(۱۸۶۳-۱۸۵۳ میلادی)

راهنمای مطالعه

تهیه کنندگان

دکتر وحید رافتی، دکتر شاپور راسخ، دکتر ایرج ایمن و حبیب ریاضتی

نشر سوم. با تجدید نظر و اضافات

2000

Irfan Colloquia

c/o BAHÁ'Í NATIONAL CENTER

1233 CENTRAL ST., EVANSTON, IL 60201-1611, U.S.A.

جمال قدم میفرمایند:

"... در آن ایام [ایام بغداد] سطوت معتدین کل
را اخذ نموده بود به شأنی که ناز ذکر الهی مخمور
و نور امرش مستور. در چنان ایام در صوردمیدیم
یعنی در قلمر اعلیٰ و به صریح او حیات جدید عطا
شد و روح تازه عنایت گشت..."

مندرجات

صفحه	
۴	۱. طبقه بندی آثار قلم اعلی
۶	۲. آثار قلم اعلی الف- دوره طهران ب- دوره بغداد
۹	۳. منابع مطائعه شرح و معرفی آثار قلم اعلی تواریخ بهائی ایران و عثمانی در نیمه قرن نوزدهم الف: منابع به زبان فارسی ب : منابع به زبان عربی ج : منابع به زبان انگلیسی
۱۱	۴. برنامه پژوهش و استفاده
۱۲	۵. طرح تهیه معرفی نامه برای آثار مبارکه
۱۳	۶. کتابشناسی آثار قلم اعلی (آثاری که طبع و نشر شده است)
۱۴	۷. معرفی اجمالی منتخبی از آثار قلم اعلی در دوره طهران و بغداد
۶۳	۸. مجامع عرفان

طبقه بندی آثار قلم اعلیٰ

(آثار قلم اعلیٰ بنا بر بیان مبارک حضرت بپا، الله در سورهٔ هیکل در نه شأن نازل شده است (۱) و لکن شؤن مزبور را به نحو اخص تسمیه و تعیین نمروده اند. جناب فاضل مازندرانی بر اساس مطالعات و استنباطات شخصی شؤن نه گانه را به نحو ذیل مشخص ساخته اند:

شأن و نحن

- ۱- الوهیت در امر و فرمان
 - ۲- عبودیت و مناجات
 - ۳- مفسریت در تفسیر و تأویل کلمات قبلیه و معارف دینیّه
 - ۴- تشریح و نسخ و وضع احکام و قوانین شرعی و اصلاح ادیان
 - ۵- عرفانیات و سیر و سلوک و ارشاد و مسائل تصوف
 - ۶- سیاست و دستور به ملوک
 - ۷- علم و حکمت و فلسفه
 - ۸- اخلاقیات و تعلیم و تربیت
 - ۹- اجتماعیات و صلح کلّه و وحدت عالم و حقیقت (۲)
- گذشته از این؛ آثار قلم اعلیٰ را می توان از جنبه های مختلف طبقه بندی نمود (۳). از جمله می توان آثار مزبور را بر اساس موازین ذیل طبقه بندی و تدوین کرد:

۱- لسان نزولی

۲- نظم و نثر

۳- مخاطبین

۴- عناوین آثار

(۱) حضرت بپا، الله، "سوره هیکل"، آثار قلم اعلیٰ ج ۵، طهران: مؤسسه ملی مطبوعات امری، ۱۳۳۰ ب.بی.ع، ص ۲۸۲

(۲) اسدالله فاضل مازندرانی، اسرار الآثار، ج ۵، طهران: مؤسسه مطبوعات امری، ۱۳۹۰ ب.بی.ع، ص ۱۲۰

(۳) وحید رافتی، "طبقه بندی آثار مبارکه حضرت بپا، الله"، خوشه های از خرمین ادب و هنر، ج ۵، نشریه

انجمن ادب و هنر، سونیس ۱۳۹۳، ص ۶۱ تا ۶۸

۵- مطلب و محتوی

۶- تاریخ نزول

۷- ارتباط با سایر آثار مبارکه

۸- ارتباط با کتب و آثار مقدسه سایر ادیان

۹- وقایع تاریخی

ذیلاً یکی از طرحهایی که با استفاده از طبقه‌بندی جناب فاضل مازندرانی تهیه شده برای نمونه ذکر می‌شود:

لحن اثر

• خطاب الهی

• اظهار عبودیت

نوع موضوع:

• تفسیر

• احکام و حدود

• عرفانیات

• امور اداری و عرفی

• علمی و فلسفی

• اخلاقیات

• اجتماعیات

نوع اثر:

• کتاب

• لوح

• شعر

• دعا و مناجات

آثار قلم اعلیٰ

(الف) دوره طهران

از آثار مبارکه جمال اقدس ابنی در ایام اقامت در ایران علاوه بر قصیده معروف "رشح عماء" که در سیاه چال عذر نزول یافته است، نامه ای است که در ایام صباوت مرقوم فرموده اند و در مجله عندلیب سال شانزدهم شماره ۱۶ (بهار ۱۵۳) صفحه ۲۷ درج شده و نیز نوحی است که در کربلا نزدیک کرمانشاه نازل فرموده اند و ظاهراً خطاب به میرزا آقا خان اعتمادالدله صدر اعظم است و در حدیقه عرفان صفحات ۶۰ تا ۶۳ به طبع رسیده است. همچنین مکاتبات بین جمال قدم و حضرت نقطه اولی و بعضی دیگر از اعظام بایان و نیز اقوام و دوستان هیکل مبارک است که در حال حاضر در دست نیست.

(ب) دوره بغداد

علاوه بر آثار ذیل که دارای نام و عنوان مشخصی است الواح دیگری نیز در این دوره نازل گردیده که بسیاری از آنها در مجلدات مختلف طبع و نشر شده است:

فهرست مأخذ

- باز آ و بده جامی، مائده آسمانی، جلد ۴ (طبع ۱۲۹ بدیع) صفحات ۷-۱۸۶ ✓
- تفسیر حروفات مقطعه (رجوع شود به نوح آیه نور) ✓
- جواهر الاسرار، آثار قلم اعلیٰ، جلد ۳، صفحات ۸۸-۴ ✓
- چهار وادی، آثار قلم اعلیٰ، جلد ۳، صفحات ۱۶۰-۱۵۷ ✓
- حروفات عاتین، ادعیه حضرت محبوب. صفحات ۲۸۵-۲۱۷
- حور عجاب، ایام تسعه، صفحات ۲۵۴-۲۵۱
- زیارتنامه اونیاء، لمعات الانوار، جلد ۱. صفحات ۳۴۸-۳۴۷ ✓
- ساقی از غیب بقاء، مائده آسمانی، جلد ۴، صفحات ۲۱۱-۲۰۹
- سوره الله. آثار قلم اعلیٰ، جلد ۴، صفحات ۷۲-۶۸ ✓
- سوره ذکر. آثار قلم اعلیٰ، جلد ۴، صفحات ۲۴۵-۲۳۶
- سوره صبر. ایام تسعه، صفحات ۳۰۸-۲۶۲ ✓

- سورة قدير، آثار قلم اعلى، جلد ۴، صفحات ۳۱۷-۳۲۰
- سورة نصح، لمعات الانوار، جلد ۱، صفحات ۳۵۰-۳۷۹
- ✓ صحيفة شطيّه، مائدة آسماني، جلد ۴، صفحات ۱۴۲-۱۴۹
- ✓ قصيدة ورقائيه، آثار قلم اعلى، جلد ۳، صفحات ۱۹۶-۲۱۵
- كتاب مستطاب ايقان
- كلمات عاليات، رجوع شود به حروفات عالين
- كلمات مكنونه
- لوح آية نور، مائدة آسماني، جلد ۴، صفحات ۸۶-۹۹
- ✓ لوح ايوب، (رجوع شود به سورة صبر)
- لوح بلبل فراق، آثار قلم اعلى، جلد ۴، صفحه ۳۲۴
- لوح حرف بقاء، (رجوع شود به "سبحان ربى الاعلى")
- ✓ لوح حق، گنج شايگان، صفحات ۲۷-۴۰
- ✓ لوح حوريه، آثار قلم اعلى، جلد ۴، صفحات ۳۴۲-۳۵۰
- ✓ لوح سبحان ربى الاعلى، گنج شايگان، صفحات ۶۱-۶۴
- ✓ لوح شکر شکن، دريای دانش طبع ۱۳۳ بدیع، صفحات ۱۴۴-۱۵۰
- ✓ لوح غلام الخلد، ایام تسعه، صفحات ۳۶۶-۳۶۷
- ✓ لوح فتنه، مائدة آسماني، جلد ۴، صفحات ۹۲-۹۹
- لوح کل الطعام، مائدة آسماني، جلد ۴، صفحات ۲۶۵-۲۷۶
- لوح مریم، ایام تسعه، صفحات ۳۶۶-۳۶۷
- لوح ملاح القدس، آثار قلم اعلى، جلد ۵، صفحات ۱۷۶-۱۸۵
- مدينة التوحيد، مائدة آسماني، جلد ۴، صفحات ۳۱۳-۳۲۹
- مدينة الرضا، آثار قلم اعلى، جلد ۴، (طبع ۱۲۵ بدیع) صفحات ۱۳۵-۱۴۹
- مصيبات حروفات عاليات (رجوع شود به حروفات عالين)
- هفت وادی، آثار قلم اعلى، جلد ۳، صفحات ۹۲-۱۳۷
- هله هله یا بشارت، گنج شايگان، صفحات ۳۳-۳۵
- مناجات، مناجات (ريو دو ژانيرو: دارالنشر انبجانيّة، ۱۹۸۱ ميلادى) مناجاتپای

شماره: ۱۴۵، ۱۵۵، ۱۶۵

• بعضی از آثار نازله در کردستان

"جبال کردستان" رحیق مختوم، جلد ۱، صفحات ۴۲۶-۴۰۳

منابع مطالعه

۱ - شرح و معرفی آثار قلم اعلیٰ

- عبدالحمید اشراق خاوری، گنج شایگان، طهران: مؤسسه مطبوعات امری، ۱۲۴ بدیع
- انجمن ادب و هنر، خوشه هائی از خرمن ادب و هنر، ج ۴، سونیس ۱۹۹۳
- ادیب طاهرزاده، *Revelation of Bahá'u'lláh* ج ۱، اکسفورد: جورج رونالد، ۱۹۷۴
- عبدالحمید اشراق خاوری، قاموس ایقان، ۴ جلد، طهران: مؤسسه مطبوعات امری، ۱۲۷-۱۲۸ بدیع
- داریوش معانی، کنز اسرار در تشریح کلمات مکنونه فارسی، لانگنهاین: لجنة ملّی نشر آثار امری، ۱۹۹۳ میلادی

۲ - تواریخ بهائی

- حضرت ولی امرالله، کتاب قرن بدیع، کانادا: مؤسسه معارف بهائی، ۱۹۹۲ میلادی، فصول ۷ تا ۹
 - حسن موقر بالیوزی، بقاءالله شمس حقیقت، اکسفورد: جورج رونالد، ۱۹۸۹ میلادی
 - عبدالحمید اشراق خاوری، ایام تسعة، طهران: مؤسسه ملّی مطبوعات امری، ۱۲۱ بدیع فصل ۵
 - محمدعلی فیضی، حضرت بقاءالله، لانگنهاین: لجنة ملّی نشر آثار امری، ۱۹۹۴ میلادی، فصول ۱۵ تا ۱۹
 - ریاض فیدی، حضرت بقاءالله، تورانتو: ۱۹۹۱
 - مجموعه محبوب عالم، کانادا-تورانتو: مجله عندلیب، ۱۹۹۲-۹۳
 - اسدالله فاضل مازندرانی، ظهور الحق، ج ۴ و ۵ (نسخه خطی)
- مؤثران مؤمن
Momen, Moojan. *The Bábí and Bahá'í Religions 1844-1944: Some Contemporary Accounts*. Oxford: George Ronald, 1981

۳ - ایران و عثمانی (مخصوصاً بغداد) در نیمه قرن نوزدهم

الف - منابع به زبان فارسی

- مرتضی مدرس، تاریخ روابط ایران و عراق، طهران، فروغی، ۱۳۵۱ هجری شمسی
- ادوارد براون، تاریخ ادبیات ایران، جلد ۴
- ادوارد براون، یکسال در میان ایرانیان

- نمبتن، زمین و دهاقین در ایران
- جورج ناتینال کرزن، ایران و مسأله ایران
- محمد جعفر یاحقی، فرهنگ اساطیر و اشارات داستانی در ادبیات فارسی، طهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۹
- محمد رضا شفیعی کدکنی، آفرینش و تاریخ، ج ۴ تا ۶، طهران: زوار، ۱۳۷۱
- فصلنامه ره آورد، شماره ۴۰

ب - منابع به زبان عربی

- الدكتور علی الوردی، لمحات اجتماعیه من تاریخ العراق الحديث؛ الجزء الثاني من سنة ۱۸۳۱ الى ۱۸۷۲ م، بغداد: الارشاد، ۱۹۷۱ میلادی، ج ۲
- عبدالرزاق الحسینی، العراق قديماً و حديثاً، صيدا: ۱۹۵۸ میلادی
- باقر امین الورد، حوادث بغداد في ۱۲ قرن، بغداد: مكتبة النهضة ۱۹۸۹ میلادی
- محمد حسن آقا بزرگ طهرانی، الذریعة الی تصانیف الشیعة، ۲۵ مجلد، قم: اسماعیلیان، ۱۴۰۸ - ۱۳۵۵ هجری

ج - منابع به زبان انگلیسی

- Nakash. Yitzak *The Shi'is of Iraq*. Princeton: Princeton University Press. 1994
- Issawi. C. "Iraq. 1800-1941: A Study in Aborted Development," Princeton Papers in Near Eastern Studies, I (1992) pp. 73-84
- *The Cambridge History of Iran*, vol. 7 (From Nader Shah to the Islamic Republic. Edited by P. Avery et al., 1991)
- Curzon. George Nathaniel *Persia and Persian Question*. 2 vols. London. U.K.: Cass 1966
- Browne. E. G. *A Traveller's Narrative Written to Illustrate the Episod of the Báb* . 2 vols.. Cambridge. U.K.: Cambridge University Press 1891
- _____ . *A year Among the Persians*. London, U.K.: A & C Black, 1893
- _____ . *A Literary History of Persian*, vol. 4. Modern Times. (1500-1924) Cambridge. U.K.: Cambridge University Press 1930
- A. K. S. Lambton. Kajar article in *Encyclopedia of Islam*, 2nd ed., vol. 4, pp. 387-99
- _____ . *Landlord and Peasants in Persia*, London. 1953
- C. E. Bosworth and C. Hillenbrant (eds.). *Qajar Iran*. Political. Social and Cultural Change, 1800-1925. Edinburgh. 1983
- Issari. C. *Economic History of Iran*. Chaicago, 1971

برنامه پژوهش و استفاده (۴)

۱- معرفی‌نامه

در ضمن مطالعه هریک از آثار قلم اعلی معرفی‌نامه‌ای بر آن اثر ضیق راهنمای ضمیمه تهیه نمایند. مجموعه این معرفی‌نامه‌ها برای مراجعات بعدی شما بسیار سودمند خواهد بود. بعلاوه در فهمیدن و فراگرفتن مندرجات آثار قلم اعلی هم کمک مؤثری می‌باشد.

۲- مستحبات

در ضمن مطالعه هر اثر بیاناتی را که ممکن است در موارد دیگر مثلاً در ایراد نطق یا تهیه مقالات و یا دروس امری مورد استفاده قرار دهید، جداگانه یادداشت نمایند. هریک از بیانات مبارکه را که استخراج می‌نمایند روی ورقه جداگانه‌ای بنویسند و برای آن عنوان موضوعی مناسبی هم انتخاب کنند.

۳- تعلیم

هر اثری را که مطالعه می‌نمایند سعی کنید برای دوستان دیگر بیان کنید و برای سؤالاتی که پیش می‌آید جواب تهیه نمایند. مجموعه سؤال و جواب‌های مربوط به هر اثر از آثار مبارکه راهنمای مفیدی برای تعلیم و تفهیم آن اثر خواهد بود.

۴- به خاطر سپردن

بعضی از بیاناتی که استخراج می‌فرمائید به خاطر بسپارید تا در موارد لزوم بتوانید عین نص را نقل کنید.

۵- ارتباط بین آثار قلم اعلی

سعی کنید ارتباط هر اثر را با آثار دیگر و با وقایع تاریخی کشف کنید و یادداشت نمایند.

۶- سرگذشت اثر

اگر اثر مورد نظر دارای سرگذشت خاصی است آنرا بدست بیاورید و یادداشت نمایند.

۷- مراجع مطالعه

مراجع و مآخذ دیگری را که مربوط به این مطالعات است به فهرست مآخذ اضافه نمایند.

(۱) ر. ن. د. : ایرج امین، "راهنمایی برای مطالعه آثار مبارکه" خوشه‌هایی از خرمن دب و هنر، ج ۵، نشریه انجمن

ادب و هنر، سونیس، ۱۹۹۲ ص ۱۹۵-۱۹۱

طرح تهیه معرفی‌نامه برای آثار مبارکه

عنوان:

وجه تسمیه:

مطلع:

لسان نزولی: فارسی () عربی () عربی و فارسی () انگلیسی ()

نام مخاطب و سابقه او:

علت نزول اثر:

سؤال یا سؤالاتی که سبب نزول اثر شده است:

تاریخ نزول اثر:

محل نزول اثر:

نام کاتب:

آثار دیگری که همزمان با این اثر نازل شده است:

آثار مبارکه دیگری که مربوط به موضوع این اثر است:

سبک و زمینه و لحن اثر (به ورقه ضمیمه مراجعه کنید)

گوینده: خداوند () حضرت بهاء‌الله () دیگران () (نام ببرید)

مخاطب:

نفوسی که در اثر نازل شده یا به آنها اشاره شده است:

تاریخچه و سابقه اثر:

رؤوس مطالب:

مراجع و منابع مطالعه در باره اثر:

سایر ملاحظات:

کتابشناسی آثار قلم اعلیٰ

(آثاری که طبع و نشر شده است)

۱. کتاب اقدس، مرکز جهانی بیانی، حیفا، ۱۹۹۵، ۲۶۹ ص
۲. کتاب ایقان، لجنة نشر آثار امری، لانگنهاین-آلمان، ۱۹۸۰، ۱۹۹ ص
۳. آثار قلم اعلیٰ (۸ جلد)، مؤسسه ملّی مطبوعات امری، طهران
۴. کتاب بدیع، Zero Palm Press، پراگ، جمهوری چک، ۱۹۹۲، ۴۱۱ ص
۵. کتاب مبین، مؤسسه معارف بیانی، کانادا، ۱۹۹۶، ۵۱۷ ص
۶. مجموعه‌ای از الواح جمال اقدس ابهی که بعد از کتاب اقدس نازل شده، لجنة نشر آثار امری، لانگنهاین، آلمان، ۱۹۸۰، ۱۷۵ ص
۷. منتخباتی از آثار حضرت بهاءالله، لجنة نشر آثار امری، لانگنهاین، آلمان، ۱۹۸۴، ۲۲۲ ص
۸. رساله تسیح و تهلیل، گرد آوری عبدالحمید اشراق خاوری، مؤسسه مطبوعات امری، دهلی، هندوستان، ۱۹۸۲، ۳۲۲ ص
۹. لثالی الحکمة جلد اول، دارالنشر البهائیة فی البرازیل، ۱۹۸۶، ۱۹۸ ص
----- جلد دوم، دارالنشر البهائیة فی البرازیل، ۱۹۹۰، ۳۴۴ ص
----- جلد سوم، دارالنشر البهائیة فی البرازیل، ۱۹۹۱، ۴۰۷ ص
۱۰. مجموعه الواح مبارکه حضرت بهاءالله، مؤسسه مطبوعات امری، ویلمت، امریکا، ۱۹۷۸، ۴۱۰ ص
۱۱. نفعات فضل (۵ جزوه جداگانه)، مؤسسه معارف بیانی، کانادا
۱۲. دریای دانش، مؤسسه مطبوعات بیانی، دهلی، هندوستان، ۱۹۸۵، ۱۸۷ ص
۱۳. لوح سلطان، تنظیم عزیزالله سلیمانی، مؤسسه مطبوعات بیانی، دهلی، هندوستان، ۱۹۸۴، ۱۵۸ ص
۱۴. لوح ابن ذئب، مؤسسه مطبوعات امری، طهران، ۱۱۷ ص
۱۵. مجموعه آثار قلم اعلیٰ به خط جناب زین المقویین، مؤسسه مطبوعات امری، دهلی، هندوستان، ۲۹۰ ص
۱۶. مائده آسمانی (۳ جلد)، گرد آوری و تنظیم عبدالحمید اشراق خاوری، مؤسسه مطبوعات بیانی، دهلی هندوستان، ۱۹۸۴
۱۷. اینام تسعه، گرد آوری عبدالحمید اشراق خاوری، کلمات پرس، امریکا، ۱۹۸۱، ۵۷۶ ص
۱۸. گنجینه حدود و احکام، تألیف عبدالحمید اشراق خاوری، مؤسسه مطبوعات بیانی، دهلی، هندوستان، ۱۹۸۰، ۴۶۶ ص
۱۹. اسرار الآثار (۵ جلد)، تألیف اسدالله فاضل مازندرانی، مؤسسه مطبوعات امری، طهران، ایران، ۱۹۶۷

معرفی اجمالی

منتخبی از آثار قلم اعلی

در دوره طهران و بغداد

تهیه کننده

حبیب ریاضتی

مندرجات این بخش در جریان تکمیل و تجدید نظر است
لطفاً از تکثیر و نشر و توزیع آن خودداری فرمائید.

محرفى اجمالى منخبى از آثار تكم اهلئ

در دوره طهران و بعد اد

الف - دوره طهران

- ۱۴ رشح عما
- ۱۵ نوح مبارک نازل در کړند

ب - دوره بغداد

- ۱۶ باز آ و بده جامى
- ۱۷ تفسير حروفات مقطعه
- ۱۸ جواهر الاسرار
- ۲۲ چهار وادى
- ۲۳ حروفات عالين
- ۲۴ حور عجاب
- ۲۶ زيارتنامه اولياء
- ۲۷ ساقى از غيب بقاء
- ۲۷ سورة الله
- ۲۸ سورة ذكر
- ۳۰ سورة صبر
- ۳۲ سورة قدير
- ۳۳ سورة نصح
- ۳۴ صحيفه شطيه
- ۳۵ قصيده ورقائيه
- ۳۷ كتاب مستطاب ايقان
- ۴۰ كلمت مكنونه
- ۴۲ نوح بلبل فراق
- ۴۳ نوح حق
- ۴۴ نوح حوريه
- ۴۵ نوح سبحان ربى الاعلى
- ۴۵ نوح شكر شكر
- ۴۶ نوح غلام الخلد
- ۴۸ نوح فتنه
- ۴۸ نوح كل الطعام
- ۵۰ نوح مريم
- ۵۱ نوح ملاح القدس
- ۵۳ مدينة التوحيد
- ۵۵ مدينة الرضا
- ۵۷ حفت وادى
- ۶۰ حله حله يا بشارت

الف: دوره طهران

رشح عما

عنوان لوح: قصیده رشح عما (رشح عما از جذبه ما میریزد)
مخاطب: این لوح مخاطب خاصی نداشته و از محتویات و متن لوح مبارک بوضوح میتوان دریافت که مخاطب جمیع اهل عالم است.

محل نزول: طهران

سال نزول: ۱۲۶۹ هجری مطابق با ۱۸۵۳ میلادی

مطلع لوح: عوالله - رشح عما از جذبه ما میریزد سرّ وفا از نغمه ما میریزد

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. مانده آسمانی جلد ۴، صص ۱۸۶-۱۸۴

۲. کتاب قرن بدیع، چاپ دوم در کانادا، نسخه یک جلدی، صص ۲۵۳

۳. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد ۱، صص ۵۷-۵۸

۴. سفینه عرفان، دفتر دوم، صص ۵۰-۸۷

سایر ملاحظات:

۱. بر اساس شواهد و مدارک موجود میتوان گفت که این قصیده اولین اثر نازله از قلم جمال اقدس ابینی میباشد که بعد از اظهار امر خفی از یراعه عظمت آن ذات قدم نازل گردیده است. به عبارت دیگر حضرت بهاء الله قبل از سنه ۱۲۶۹ هجری در موارد مختلفه آثاری نازل فرموده اند. بعضی از این آثار مثل الواح نازله در ایام بدشت میباشد که اگر چه تا بحال نسخه ای از آن آثار بدست نیامده است ولیکن در حقیقت تنزیل این الواح شکی نبوده و نیست چه که حضرت ولی امرالله در کتاب قرن بدیع در شرح وقایع مربوط به بدشت به آن اشاره میفرمایند. "قصیده رشح عما که در طهران از لسان مبارک جاری شده نخستین اثر کلک اطیر الهی است..." (کتاب قرن بدیع، ص ۱۲۱، انگلیسی)
اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. در این قصیده ۲۰ بیتی حقایق اصلیه و جواهرات مکنونه و قوای مستوره ای که قرار بوده است در طی چهل سال بر حسب استعداد و لیاقت و طاقت بشری به اهل امکان عرضه گردد به وضوح نمودار است به عبارت دیگر این اثر اگرچه مختصر است ولیکن کتاب عظیمی است که حقایق الهی را بتدریج از عالم وحی و تجرید و تفرید به عوانه نشر و تحدید و تفصیل و با ارتباط به شئون عرضی و حقایق امکانی عرضه مینماید.

۲. اشاره به مقام الوهیت مظاهر امر الهی - این حقیقت در یوه ظهور جمال قدم به نحو اخص و در مورد جمیع مظاهر ظهور به نحو کلی صادق است چه که ظهور مظاهر مقدس در ایامی واقع می شود که به یک عبارت به یوم الله معروف است.

۳. اگر چه حق - غیب منیع لایدرک است و لکن برای اظهار فضل و ابراز کرم خود بر خلق مظاهر ظهور خود را مصدر و مظہر اوصاف و صفات خود قرار فرموده است. عرفان این شمس عالیہ را عرفان خود مقرر فرموده تا آنکه خلق از سر حقایقی که از وجبه این طلعات مقدسه ظاهر میشود

محروم نگردند.

۴. القاب مظهر ظهور الهی در این اثر:

در این قصیده اشارات لاتحصى به عوالم امر و حق و ارتباط بین این دو عالم موجو دست. از آنجایی که خداوند متعال غیب منیع لایدرک است و کمال توحید نفی صفات از آن ساحت امع است لذا میتوان گفت که هرچه در عالم امکان و در حد ممکنات ممکن است در اعلا رتبه و اعظم درجه به اشرف مخلوقات که انسان کامل است راجع می گردد. از جمله این اشارات میتوان به اصطلاحات عرفانی ذیل اشاره نمود:

"جذبه لاهوتی"، "جذبه ها"، "رته را"، "جو سما"، "نفحه ما"، "نعل بیا"، "جلوه رب"، "غنه طا"، "لحن خدا"، "عرش علا"، "لمع صفا"، "جذبه لا"، "طلعه لاهوتی"، "حوری هاهوتی"، "جلوه ناسوتی"، "سر عما"، "کلک بیا"، "وجه باقی"، "چهره ساقی"، "رق زجاجی"، "آتش موسی"، "بیضه بیضا"، "سینه سینا"، "صحن لقا"، "غنچه هانی"، "طره بانئی"، "رنه نائی"، "عین فنا"، "طفح ظهور"، "رشح عما"، "رشح ظهور"، "غن طيور"، "ماهی سرمد"، "نخلة طوبی"

۵. اشاره به قوای روحانی مکنونه در ظهور جمال اقدس ابهی:

در این صحیفه مختصر جمال اقدس ابهی با استفاده از اصطلاحات عرفانی به ظهور قوای روحانی مکنونه در این ظهور افخم اشاره میفرمایند: "رشح عما"، "بیجت مل"، "کوثر حق"، "طفح بیانی"، "ماهی سرمد"، "نخلة طوبی"، "آهنگ عراقی"، "کف البهی"، "طلعه لاهوتی"، "وجه باقی"، "آتش موسی". از جمله اشارات موجود در این لوح میباشد که از حقایق الهی مستوره در این ظهور اعظم حکایت می نمایند.

۶. این قصیده شامل ابیاتی است که حقیقت یکی از احادیث اسلامی مبنی بر تبدیل کلمه "هو" به "انا" را به عرصه ظهور می آورد:

در این مقام است که عرفان مظهر امرانته - عرفان حق می گردد یعنی در این دور بدیع مظهر امر الهی بجای بیان "هوانته" به ندای "انا الله" ناطق خواهد شد.

لوح مبارک نازل در کرد

عنوان لوح: لوحی که هنگام ترک مناطق غربی ایران نازل شده

مطلع لوح: احرف حمد حقائق و رقائق حمد مخصوص ساحت قدس قرب حضرت سلطانی است ...

مخاطب: میرزا آقاخان نوری (اعتماد الدوله) صدر اعظم وقت ناصرالدین شاه

لسان نزولی: فارسی

لحن نزولی: مناجات

سال نزول: بین ژانویه و اپریل سنه ۱۸۵۳ میلادی

محل نزول: طی سفر، در کرد در مناطق غربی ایران (هنگام خروج از ایران)

مآخذ مطالعه: در باره این اثر:

۱. حدیقه عرفان (کانادا: عندلیب ۱۹۹۴ میلادی) صفحات ۶۰ - ۶۳

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. حمد و ثنای حق جل جلاله لاجل ابراز فضل و رحمت واسعه خود بر ممکنات.
۲. در هر وجودی از ممکنات رمزی موجود است و هر رمزی برای اجرای امری مقرر گردیده است و جمیع موجودات را از هویه نیستی در عرصه هستی برای ظهور مقصود موجود فرمود و غیاب هستی موجودات را به لقاء هستی مطلق قائم و مشرف نمود تا کل موجودات از غیب و شهود از رحمت واسعه باز نمانند و از استوای عرش عدال محروم نگردند و در هر وجود رمزی و از هر رمزی امری مقرر داشت...
۴. بعد از اعضای اختیار و قدرت اجرایی - خداوند ناس را به معروف امر و از منکر نهی می نماید - تا مؤمن از کافر میتر گشته و جمیع به ثمرات اعمالشان رسیده مظاهر عدل و فضل حق واقع شوند.
۵. تبیین بیان حضرت امیرالمؤمنین در مورد احاطه و قدرت حق بر جمیع ممکنات.
۶. احدی قادر به شکر و ثنای حق آنطور که شایسته و سزاوار درگاه است نبوده و نخواهد بود.
۷. کمال معرفت حق جل جلاله همانا عجز صرف است از شناخت، چه که احدی قادر به عرفان حق کما هو حق نبوده و نخواهد بود.
۸. اشاره به شمت بلایای وارده بر حضرت بهاء الله و عائله مبارکشان در هنگام خروج از ایران: "...تا اینکه عاقبت حکم قضانا نازل شد و امر امضاء به خروج این بنده از ایران در رسید با جمعی از عباد ضعیف و اطفال صغیر در این هنگام که از شدت برودت امکان تکلم ندارد و از کثرت یخ و برف قدرت بر حرکت نیست بعضی از اطفال از مفارقت احباب آیات فراق قرائت مینمایند و برخی بعلت یأس از وطن و دیار کنمل السلیم ناله می کنند و در بیابان حیرت سرگردان میگردیم..."
۹. اشاره به صدمات وارده بر هیکل مبارک در سیاه چال طهران: "گردنی را که در میان پرند و پرنیان تربیت فرمودی آخر در غلغلهای محکم بستی و بدنی را که بلباس حریر و دیبا راحت بخشیدی عاقبت بر ذلت حبس مقرر داشتی..."
۱۰. این لوح مبارک در ایام سرد و یخ و برف یعنی طی سفر در مناطق غرب ایران از یراعه مبارکه حضرت بهاء الله عزّ نزول یافته است. "...در این هنگام که از شدت برودت امکان تکلم ندارد و از کثرت یخ و برف قدرت بر حرکت نیست..."

پ: دوره پیش از

بازآ و بده جامی

عنوان لوح: بازآ و بده جامی

مطلع لوح: بازآ و بده جامی این ساقی عششان را ز آن ساغر باقی ده این فانی دوران را

لسان نزولی: فارسی

مخاطب: جمیع اهل عالم

سال نزول: ۱۸۵۲-۱۸۵۶ میلادی

محل نزول: ایام اقامت آن حضرت در سلیمانیه

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. مائده آسمانی، جلد ۶، صفحات ۷-۱۸۶

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. طلب نمودن از درگاه حق که تجلیات مستوره در ظهور را بر اهل عالم ظاهر سازد و عالم را دگرگون نماید.
۲. انتظاع از ما سوی الله و آرزوی فدا در سبیل حق و راضی بودن به رضای حق و قبول بلایا و رزایا.
۳. هدف نهایی حضرت بهاء الله فدا نمودن جان مبارک در سبیل حق بوده است.

تفسیر آیه نور (تفسیر حروف مقطعه)

عنوان لوح: تفسیر آیه نور و حروفات مقطعه (تفسیر حروف مقطعه)

مخاطب: بافتخار میرزا آقای رکاب‌ساز شیرازی

مطلع لوح: بسم الله البئی الابئی الحمدالله الذی خلق الحروفات فی عوالم الله

لسان نزولی: عربی

محل نزول: دارالسلام (بغداد)

سال نزول: قبل از اظهار امر (بعد از مراجعت از سلیمانیه)

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. گادپاسزیبای، ص ۱۴۵: اثر حضرت ولی امرالله
۲. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد ۱، صص ۱۳۹-۱۴۲ (ترجمه باهر فرقانی) تألیف جناب ادیب طاهر زاده.
۳. گنج شایگان، تألیف عبدالحمید اشراق خاوری، ص ۲۱

سایر ملاحظات:

۱. جناب میرزا آقا رکاب‌ساز تفسیر بعضی از آیات مبارکه قرآنی جمال اقدس ابنی رجا نموده بود و در جوابش این لوح از یراعه مبارک نازل گشته است.
۲. میرزا آقا با چند نفر دیگر از احبای شیراز به فتوای علمای شیعه شیراز بشهادت رسیدند. حضرت ولی مقدس امرالله در شرح این واقعه در قرن بدیع فرموده‌اند: "میرزا آقا رکاب‌ساز و میرزا رفیع و مشبهدی بنی را شبانه به امر و فتوای مجتهد محل خفه کردند و عامه مردم بر قبر آنان هجوم کرده آنها را با زباله و کثافات آغشته ساختند."
۳. مجتهدی که مسئول و عامل این فاجعه عظمی گردید موسوم به شیخ حسین ناظم بود که بعداً به شیخ حسین ظالم معروف گردید.
۴. امام پنجم شیعیان یعنی باقر فی العلوم (امام محمد باقر) تفسیری بر حروفات مقطعه قرآن نوشته و در آن زمان ظهور قائم آل محمد را معادل ارزش عددی بعضی از حروف مقطعه قرآن تعیین فرموده‌اند.
۵. این لوح مبارک تحت عناوین "تفسیر آیه نور و الم" و لوح مبارک در تفسیر آیه نور نیز معروف

است.

۶. محل نزول این اثر از متن خود لوح نیز مشهود است قوله تعالى: "هذا الغلام الذي سكن في شطر العراق و يدعوا نكل الى المساق..."
- اهم مواضع موجود در این لوح مبارک:**
۱. توصیف و تکریم عظمت مقام حضرت نقطه اولی.
 ۲. شرح عظمت مقام حضرت بهاء الله و ظهور عظیم الشأن آن حضرت.
 ۳. شرح و تفسیر بعضی از آیات مبارکه سوره نور. تفسیر مشکاة و مصباح و زجاج و سراج به عنوان مراتب مختلفه و شئون متفاوته مظہر ظهور الہی.
 ۴. تفسیر و تبیین بعضی از حروفات مقطعه در قرآن مثل الم.
 ۵. در اینکه هدف اصلی مستوره در حروفات مقطعه توجیه مقامات خلقی و الہی مظاهر مقدسه الہی است.
 ۶. تفسیر عبارت «ذلک الکتاب» که در سوره فاتحه قرآن نازل گشته دیگر به آثار نازلہ من عنده اطلاق میگردد.
 ۷. تفسیر عبارت «یؤمنون بالغیب» به عنوان اشاره ای به مظہر ظہور آتیه. مقصود از «غیب» در هر ظہوری ظہور بعد اوست.
 ۸. توجیه الم بعنوان اشاره ای به الوحیت ، الولاية که راجع می شود به نفس مظہر ظہور و ولی او.
 ۹. نصایح مشفقانه به پیروان بیان و فرقان مبنی بر اقبال به مظہر ظہور زمان.
 ۱۰. تأکید بر قدر دانستن این ایام و از مراقد غفلت و هوی برخاستن.
 ۱۱. شرح مقام تجرید و تفرید مظاهر امرالله.

جواهر الاسرار

عنوان لوح: جواهر الاسرار

مخاطب: سید یوسف سده ای ساکن کربلا

محل نزول: بغداد

سال نزول: بعد از سنه ۱۸۵۶ میلادی و قبل از ۱۸۶۲ میلادی این اثر نازل گردیده است

مطلع لوح: راد ان یتقرّب الی الله... هو العلی الاعلی... یا ایها انسالک فی سبیل العدل و الناظر طلعة الفضل...

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلی، جلد ۳، صفحات ۴-۸۸
 ۲. سفینه عرفان، جلد ۲، صص ۱۷۰-۱۸۱، مقاله: لوح مبارک جواهر الاسرار-دکتر وحید بنمردی
 ۳. عندلیب شماره ۶۹، صص ۲۹-۳۲، مقاله: معرفی آثار مبارکه جواهر الاسرار-دکتر مهری افغان
 ۴. گنج شایان، صص ۲۷-۳۱، جناب اشراق خاوری
 ۵. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد ۱، صص ۱۷۰-۱۷۲: تألیف جناب ادیب طاهرزاده
 ۶. قرن بدیع: گاه پاسزیای، ص ۱۴۱: حضرت ولی امرالله
- سایر الواحی که با این لوح ارتباط مستقیم دارند (زیارت الواحی که به درک این لوح کمک**

می کند):

۱. کتاب مستطاب ایقان: نازله در بغداد بافتخار سید محمد خال اکبر حضرت نقطه اولیه
۲. سورة الصبر: نازله در بغداد بافتخار میرزا محمد تقی نیریزی ملقب به ایوب
۳. سورة النصح: نازله در بغداد بافتخار سید جعفر یزدی
۴. هفت وادی: نازله در بغداد در جواب شیخ محیی الدین قاضی خاتقین از اعظم مشایخ اهل تصوف

سایر ملاحظات:

۱. این رساله بنا به فرموده جمال اقدس ابی در "جواب سائلی نوشته شد که سؤال نموده بود از مهدی موعود که چگونه تبدیل شد به علی قبل محمد ص، لهذا این سؤال دست آویزی شد و مطالبی که مقصود بود از هر قبیل ذکر شد و برای سالکان و واصلان همه نافع و مفید است لو اتم بفرطه الله تنظرون" (در ابتدای کتاب جواهر الاسرار نسخه به خط جناب منیب کاشانی موجود در ارض اقدس)
۲. مخاطب این نوح قیوم جناب سید یوسف سده ای بوده که تا زمان نزول این لوح مشرف نشده بود زیرا که جمال قدم در نفس لوح میفرمایند قوله تعالی "ما رایناک فی ظاهر و لکن وجدنا حبک فی الباطن". ایشان سئوالاتی در باره مسائل مربوط به جابلقا، جابلسا و رجعت جسمانی امام دوازده شیعیان حضرت محمد ابن حسن عسکری و چگونگی تبدیل آن به حضرت سید علی محمد باب نقطه اولی از محضر جمال اقدس ابی نموده بود. او معتقد بود که هر کس به این سئوالات جواب دهد بر حق است. حضرت بهاء الله در همان روز که سئوالات به حضور ایشان عرضه شد پاسخ را برای او ارسال نمودند.
۳. بعضی از دانشندان بهائی مطابق اطلاعاتی که در زمان تحقیقاتشان در مورد این اثر در دست داشتند مخاطب این اثر عظیم الشان را حاجی سید محمد اصفهانی از شاگردان طراز اول مرحوم شیخ مرتضی انصاری مجتهد معروف عائم تشیع میدانستند و لکن طبق مدارک تازه ای که موجود است مخاطب حقیقی جواهر الاسرار سید یوسف سده ای میباشد. بر اساس مندرجات کتاب تاریخ نبیل زرنندی نیز مخاطب سید یوسف سده ای اصفهانی است" (مرقومه ای از ساحت معبد اعلی مورخ ۱۱ ژانویه ۱۹۹۷ میلادی)
۴. نزول این لوح مبارک قبل از نزول کتاب مبارک ایقان بوده است در ایقان شریف میفرمایند قوله تعالی: "...در اسفار ثلاثه دیگر که منسوب به لوقا و مرقس و یوحنا است همین عبارات مذکور است و چون در انواع عربیه به تفصیل مذکور شد دیگر در این اوراق متعرض ذکر آنها نشدیم..." به احتمال قریب به یقین مقصود از "انواع عربیه" که فرموده اند همین نوح مبارک جواهر الاسرار است که عبارات اناجیل اربعه را در آن ذکر فرموده اند اگر این اصل صحت داشته باشد کتاب جواهر الاسرار قبل از سال ۱۳۷۸ ه ق که سال نزول کتاب ایقان است از یراعه جمال اقدس ابی عز نزول یافته است.
۵. جناب سید یوسف سده ای که تا زمان نزول این لوح به شرف ایقان نائل نگشته بود احتمال دارد که بعد از نزول جواب مؤمن گشته و یا لااقل به جماعت محبان کعبه مقصود پیوسته است چه که در ایقان مبارک نازل قوله المتین: "در کشف این اسرار... در الواح مسزوره قبل... که برای یکی از احباب نوشته شد: بود مذکور گشت."
۶. کتاب جواهر الاسرار بیک عبارت متونش با هفت وادی مبارک مرتبط است و از ظرف دیگر به عنوان مقدمه ای برای نزول کتاب مستطاب ایقان محسوب میگردد. شاید بتوان گفت که ارتباط بین این سه اثر امریست لازم چه که بدون توجه به مطالب نازل شده در جواهر الاسرار معانی و مقاصد

عالیه آنچه در هفت وادی نازل گشته کما هو حقّه میسر نگردد همانطور که بدون تعمق و تدبّر در کتاب مستطاب ایقان که عبارتی هذف غائی جمیع آثار اولیه جمال اقدس ابیّی است، مقصود حاصل نشود.

۷. القاب جناب سید یوسف سدهی در این اثر مبارک نشانه ابراز فضل جمال اقدس ابیّی به آن سائل جلیل است. جناب سید یوسف به عبارات ذیل مورد خطاب و لطف مقصود عالمیان قرار گرفته اند.

۷.۱. "یا ایها سالک فی سبل العدل و الناظر الی ضلعة الفضل"

۷.۲. "یا ایها الماشی فی بیداء المعرفة و الساکن فی سفینه الحکمة"

۷.۳. "یا اخی" (فاجهد یا اخی فی معرفة هذا المقام...)

۷.۴. "یا ایها المتعارج الی جیروت الیهدی و المتصاعد الی ملکوت التقی"

۷.۵. "یا ایها المذکور فی هذا الرق المنشور و المتنور فی هذه الظلمات الیدیجور"

۷.۶. "یا ایها الحاضر بین یدی العبد..."

۷.۷. همچنین در چندی جای این لوح به سائل "جذب" خطاب فرموده اند قوله تعالی:

"... لیکشف علی جنابک کما اردت..."

"... ان اذکر لجنابک بعض ما غنت الوراق...". نمونه ای از آن است.

همچنین که از ایشان در چند جا به عنوان برادر یاد می فرمایند: به عنوان مثال میتوان به (و لکن یا اخی لتری فی...) و (فوالله یا اخی فانظر عظمة هذا المقام...) و (اذا یا اخی ان تکون من فارس هذا الميدان...) اشاره نمود.

۷.۸. "یا حبیبی" (اذا فالتفت یا حبیبی فی ذکر الایقان...)

۸. اهم القابی که در این اثر جلیل به مظهر ظهور زمان یعنی جمال اقدس ابیّی داده شده است

عبارتند از:

۸.۱. "الطیر المعنوی الانی" (... یسمع نغمات الروحانی من هذا الطیر المعنوی الانی)

۸.۲. "شمس الحقیقة و النقطة الاولیة..."

۸.۳. "هو مربی الاسماء و مظهر الصفات و مذوّت الذوات و معدن الآیات و مطرز العلامات..."

۸.۴. "هذا العبد: عبودیت مظهر ظهور در این مقام ظاهر است.

۸.۵. "قضب الوجود"

۸.۶. "القطب الاعظم"

۸.۷. "من یظهره الله" (... و بمن یظهره الله فی قیمة الاخری...)

۸.۸. "شجرة الحیوة"

۸.۹. "الخادم الفانی" (... و حیثیذ لما بلغ هذا الخمام الفانی الی هذا المقام العالی...)

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. تفکر و تدبیر در عنّت اعراض امم مختلفه از مظاهر ظهور علی الرغبه انتظارشان برای ظهور

موعود.

۲. یکی از دلایل اعتراضات خلق آنست که به "لحن" کلام مظاهر حق عارف نیستند. (لحن محکمت

و لحن متشابهات، لحن صوری و لحن معانی آیات الله)

۳. اشاره به بعضی از عبارات نازله در کتب مقدسه قبل که به "لحن" تشبیبی نازل گردیده است.

(سقوط ستارگان، تنگی ارض، تاریکی نور خورشید، آمدن پسر خدا بر روی ابر)

۴. اگر نفسی امروز به صورت این بیانات همانطور که در ظاهر جلوه می نماید ناظر باشد چگونه

میتواند بر نفوس اعتراض وارد آورد. آنان را از اهل کفر تلقی نماید. چه که در ظاهر اگر بنگری در

ظهور مظاهر توحید و هیاکل تجرید شمس تاریک نگشت و ستارگان سقوط نمودند و ملانکه نازل نگشتند و این سبب شد که ناس بر جمیع انبیاء و مرسلین اعتراض نموده آنانرا مخالف دین و شریعت الهی شمرده‌اند.

۵. مسلمین به علت عدم درک معانی حقیقی آیات نازله در انجیل مجبور شدند که انجیل را کتابی آسمانی ندانسته و به تحریف آن قائل گردند. این اعتقاد باطل است چه که مخالف اصل عدم تعطیل فیض استمراری خداوند متعال است. از طرف دیگر همچنان اعتقادی اگر درست باشد این سؤال را بر می‌انگیزد که چگونه خداوند پیروان حضرت عیسی را برای روز قیامت (ظهور حضرت رسول) آماده نموده ایشان را در ایمان و یا اعراض به مظهر ظهور جدید مسئول می‌دانسته است؟

۶. اگر این کلمات به صورت ظاهر در نظر گرفته شود اثبات امری و شریعتی بعد از حضرت عیسی ممکن نبوده و نیست و از این جهت است که علمای انجیل با تمسک به ظاهر این آیات به ابدی بودن انجیل معتقد گشته‌اند.

۷. معانی و تفاسیر حقیقی این آیات مبارکه را باید از اهل ذکر جویا شد و نه از سامری.

۸. علت نزول آیات به لحن تشبیهی آنست که بعضی از نفوس که به مدارج عالیہ عرفان واصل نگردیده‌اند قادر به درک آیات الهی نبوده و نیستند و الا جمیع آیات برای عارفان حقیقی محکمت است.

۹. آیات متشابهات سبب امتحانات عباد گشته نفوس مؤمنه را از اهل اعراض جدا می‌سازد.

۱۰. شرایط سالک حقیقی و مراتب سلوک (انقطاع، عدم بغض و حب احدی، تقدیس از سبحات جلال، عدم افتخار بر احدی، طلب حق بکمال جدیت، طلب، عشق...) .

۱۱. مراتب سلوک در این اثر در مقایسه با هفت وادی:

در هفت وادی جمال اقدس ابهی از وادی‌های طلب، عشق، معرفت، توحید، استغنا، حیرت و فنا نام می‌برند و حالی که در این اثر مبارک "حقیقة الطلب"، "مدینه العشق"، "مدینه التوحید و حدیقة التفرید"، "حدیقة الحیره"، "مدینه الفناء" و بالاخره "قل یا اهل لجة الفناء، ان اسرعوا للدخول فی مدینه البقاء، ان انتم الی معارج البقاء تتعارجون..." آمده است.

۱۲. معنی حقیقی اولیت و آخریت مظاهر ظهور فقط در عالم توحید و مدینه تفرید تحقق می‌پذیرد. چه که در این عالم تبدیل و تغییری ملاحظه نشود.

۱۳. در مقام توحید جمیع مظاهر ظهور به مثل هیکل واحد و نفس واحد و نور واحد و روح واحد ملاحظه می‌شوند تا جایی که (بطریقی که) اول آنها آخر آنها محسوب گشته و آخرشان بمثل اول دیده می‌شود. جمیع به اراده حق عاملند و مضالع نور حق میباشند

۱۴. حقیقت توحید آنست که جمیع این مظاهر را هیکلی واحد دانسته تا آنجایی که جمیع را صاحب لفظ واحد و کلام واحد و بیان واحد دانسته... و اگر اولی را باسم آخری و یا بالعکس اطلاق نمائی حق است چه که جمیع مظاهر اسم حق که جمیع مظاهر اسم حق و مضالع صفات او میباشند.

۱۵. غایت عرفان و توحید آنست که خداوند را منزّه و مقدس از شئونات عرضیه دانسته که هرگز بذات و کینونتش در عالم ظاهر نگردد و لکن هر موقع که اراده اظهار جمال و ابواز جلال در ملکوت صفات مینماید انبیاء را مظاهر و مصادر این صفات قرار میدهد. تا جایی که جمیع اسماء و صفات حق به این مضالع مقدسه راجع می‌گردد.

۱۶. جمیع آنچه در باره محمد ابن حسن عسکری (امام دوازدهم) ذکر شده حق است و هیچ شکی در باره آن نیست و جمیع ما به آن موقن و مؤمن هستیم و لکن جمیع این اوصاف و اذکار در عالم توحید و جبروت عماء و لاهوت علا باید در نظر گرفته شود چه که در غیر این صورت این آثار

- غریبه و علامات عجیبه مثل وجود دو شهر جابلقا و جابلسا هرگز وجود نداشته و ندارد.
۱۷. استفاده از منطق استقرائی برای اثبات این مطلب که اگر نتوان وجود آنچه را که در احادیث ذکر شده در عالم ظاهر اثبات نمود چاره‌ای نیست مگر آنکه جویای تأویل این بیانات شد و طالب تفسیر این عبارات نازل از فم حضرات ائمه اطهار گشت.
۱۸. تفسیر این مطلب که چگونه محمد بن الحسن عسکری به سید علی محمد باب تبدیل شد مرتبط است به درک حقیقت یگانگی مظاهر مقدسه و اینکه جمیع انبیاء دارای روح و نفس و اسم و رسم واحد بوده تا جایی که جمیع اسمشان محمد و پدرانشان حسن میباشد و همگی از جابلقا قدرت الله و جابلسا، رحمة الله آمده‌اند.
۱۹. آن نفسی که در سنه ۱۲۶۰ ظاهر گشت اسمش محمد بود و از ابناء ائمه اطهار محسوب لذا در باره‌اش میتوان گفت که او پسر حسن عسکری بوده و اگر به چشم حق ناظر گردی می‌بینی او را که خالق اسماء بوده و خواهد بود. (در مورد ایشان این اوصاف بظاهر هم صادق است)
۲۰. حضرت رسول اکرم در قرآن در مواضع متعدده پیروانش را به ظنور بدیع و نناء الله وعده داده‌اند. من جمله این اشارات آیه خاتم النبیین است.
۲۱. مقصود از صراط، بعث، حشر، حیات، جهنم و بهشت که در قرآن نازل گردیده است: صراط عبارت است آیات الله نازل من عند الله است و مقصود از بعث، حشر، حیات و جنت همانا مراتب بعد از ایمان به حق و مظهر امر است که سبب بعث از مرقد غفلت و حشر در ارض فواد و زنده به حیات ایمان گشته داخل بهشت لقاء می‌گردد.
۲۲. حکم شرک، کفر، موت و نار در مورد نفسی صادق است که از حق اعراض نماید.
۲۳. دو نوع حیات موجود است: حیات عنصری که متعلق به جسم است و حیات عرفانی که عبارت است از عرفان عبد به خدا و مظهر امر او و همچنین به آنچه در خودش موجود است.
۲۴. اشاره به مصائب وارده بر هیکل مبارک.
۲۵. اشاره به ظنور موعود بیان حضرت من یظنره الله.
۲۶. از صفات ممیزه واصلین به مقامات عالیه نداشتن کبر و غرور است و الا به قدم اول راجع می‌گردند.
۲۷. علامات دیگر مشتاقین در این اسفار روحانی داشتن خفض جناح در مقابل نفوس مؤمنه موقنه میباشد.

چهار وادی

عنوان لوح: چنار وادی

مطلع لوح: هو العزیز المحبوب ای ضیاء الحق حسام الدین را...

مخاطب: شیخ عبدالرحمن کرکوکلی

محل نزول: بغداد

سال نزول: من بعد مراجعت از سلیمانیه

لسان نزولی: فارسی

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلی، جلد ۳، صفحات ۱۵۷ - ۱۴۰
 ۲. گاد پاسزبای، حضرت ولی مقدس امرالله، ص ۱۴۰
 ۳. نفحات ظهور حضرت بپاءالله، جلد ۱، ص ۱۱۷
 ۴. خوشه‌هایی از خرمن ادب و هنر، شماره ۹: نگاهی به چهار وادی- نادر سعیدی
- سایر ملاحظات:**

۱. وجه تسمیه این اثر به چهار وادی بر اساس بیان حضرت ولی مقدس امرالله در کتاب قرن بدیع میباشد قوله تعالی "...مجموعه دیگر رساله چهار وادی است" (مضمون ترجمه از انگلیسی).
 ۲. این اثر نیز بمثل هفت وادی از آثار عرفانی حضرت بپاءالله محسوب می‌گردد که در آن سیر و سیاحت سالکین راه حقیقت توصیف گردیده است. اگر چه نحوه تشریح مطالب در این رساله با هفت وادی متفاوت میباشد و لکن در حقیقت از همان اصول عرفانی و حقایق ربّانی می‌باشد که در هفت وادی مورد بررسی قرار گرفته است.
 ۳. مخاطب نوح شیخ عبدالرحمن کرکوکلی پیشوای فرقه قادرته فرقه‌ای از فرق سنی (مؤسس عبدالقادر گیلانی) بود که در ایام اقامت حضرت بپاءالله در کردستان به حضور مبارک رسیده بود. او با جمال قدم در کردستان و بغداد مکاتبه مینمود.
- اهم مواضع موجود در این لوح:**

۱. مراتب اربعه سلوک: مقصود، محمود، مجذوب و محبوب
 "اول اگر سالکان از طالبان کعبه مقصودند..."
 "و اگر سالکان از ساکنان حجره محمودند..."
 "و اگر عاشقان از عاکفان بیت مجذوبند..."
 "و اگر عارفان از واصلان طلعت محبوبند..."
۲. کعبه مقصود رتبه مظهر راضیه و مقام نفس مرضیه است.
۳. حجره محمود مقام عقل کلی ربّانی است و نه هر عقل ناقص بشری.
۴. عاکفان بیت مجذوب را عاشقین صادق که جز نفس دوست از دوست هیچ نبینند، تشکیل می‌دهد.
۵. واصلین طلعت محبوب کسانی هستند که مظهر عرش فوآد و سر رشاد واقع گردیده و به مفهوم بفعل مایشاء و یحکه مایرید واقف گشته‌اند.

حروفات عالین

عنوان لوح: حروفات عالین (مصیبات حروفات عالیات) (کلمات عالیات)
مخاطب: این لوح بیاد میرزا محمد وزیر پسر عمه جمال مبارک که در نور وفات یافته از قلم اعلی نازل گردیده است.

مصدر لوح: هو هو سبحانک اللهم یا البی کیف یتحرک القلم و یجری المداد ...

محل نزول: بغداد

سال نزول: قبل از اظہار امر علنی

لسان نزولی: این لوح عظیم الشان در اصل بلسان عربی نازل شده ولی حضرت بپاءالله بنفسه المقدّس به خواش جعی از اجبّا آن را به سبکی بدیع و تفاسیری که مطابق به ادراک نفوس باشد

بلسان ملیح فارسی ترجمه فرموده اند.

ماخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. ادعیه حضرت محبوب، صص ۲۱۷-۲۸۵
۲. نفحات ظهور، حضرت بهاء الله جلد اول، صص ۱۳۶-۱۳۸
۳. حضرت ولی مقدس امرالله در لوح قرن امریک در ذیل الواح نازلہ در بغداد به این لوح اشاره فرموده ند.

سایر ملاحظات در باره این اثر:

۱. این لوح مبارک در تحت دو عنوان حروفات عالین و مصیبات حروفات عالیات و نیز کلمات عالیات مشهور است.
۲. حضرت بهاء الله این لوح را در موقعی که مریم همشیره میرزا محمد و حوا زوجه وی در غربت و اندوه بسر می بردند برای تسلیت و دلداری آنان ارسال فرمودند. مریم خانم دختر عمه جمال مبارک و حوا دختر عموی آن حضرت بودند.
۳. نکته قابل توجه آنستکه میرزا محمد وزیر نخستین فرد در عائله جمال مبارک بوده که در سال ۱۸۴۴ میلادی در اقلیم نور بوسیله حضرت بهاء الله به امر بدیع حضرت رب اعلی تبلیغ شده است.
۴. این لوح مبارک در باره مرگ و حیات بعد از ممات نازل گردیده است و معمولاً در محافل تذکر تلاوت می گردد.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. شرح اسرار خلقت انسان مؤمن.
۲. شرح مواهب و عنایات حق جل جلاله که از لحظه خلقت بر ارواح مؤمنین نازل شده.
۳. تصریح این حقیقت که شخص مؤمن پس از کسب روح ایمانی به درجه ایقان می رسد و پس از تحمّل مشقت و تصیقات زیاد در سبیل الهی مظهر انتطاع صرف گشته قدرت، عظمت و سایر صفات رحمانی که بالقوه در او به ودیعه گذاشته شده ظاهر و آشکار می نماید.
۴. ذکر مقام روح و عظمت آن در جمیع عوالم و سپس به فنای جسمانی انسان و محن و مصائبی را که بر هیكل بشری وارد می شود اشاره فرموده جسم را وسیله ای برای بروز جواهرات قدسی چنان عظیمه گرانبهای یعنی روح دانسته که بعد از مرور ایام در زیر خاک مقرّ می گزیند.
۵. تأکید به حصر افکار در عوالم الهی و بقای روح انسانی برای نفوسی که بخاطر مرگ یکی از عزیزان خود در ماتمند. جمال اقدس ابینی مرگ انسان را مصیبتی برای جسم انسان محسوب داشته و علت غم و اندوه وابستگان را از جهت آن می دانند که حقیقت عوالم روحانی از دیدگاههای انسانها مخفی است و لذا مفارقت از عزیزان سهل و آسان نیست.
۶. این لوح مبارک مشتمل بر هشت قسمت است و در قسمتهای اول الی هفتم به ذکر مقامات روحانی و بقای روح بعد از مرگ اختصاص دارد. قسمت آخر این لوح مبارک اختصاصاً به افتخار مریم و حوا نازل شده و در آن جمال اقدس ابینی الطاف خود را بر این دو ورقات مؤمنه مبذول داشته و آنان را تسلیت میدهند.

لوح حور عجب

عنوان لوح: حور عجب

مطلع لوح: قد خلع جمال القدس عن خلف الحجاب و ان هذا لشیء عجب.

مخاطب: اهل عالم

محل نزول: بغداد

سال نزول: در سال ۱۸۶۳ میلادی در ایام رضوان.

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. ایام تسعه، صفحات ۲۵۱-۲۵۴

۲. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد اول، صفحه ۲۳۶

سایر الواحی که به تفهیم مطالب موجود در این لوح کمک مینمایند:

۱. سبحان ربی الاعلیٰ

۲. لوح غلام الخلد

سایر ملاحظات:

در این دور بدیع حقیقت ازلی و ابدی که در مظهر ظهور جلوه می نماید به تمثیل روحانی حوری نامیده شده است. به عبارت دیگر حوری اشاره ای است به حقیقت قدسی الهی موجود در مظاهر مقدسه. این همان حقیقتی است که تحت عناوین مشیت اولیه، عقل اول، روح القدس، کلمه اول و بهاء الله به مظاهر کلی الهی اطلاق گردیده است.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. تجلی حق در این یوم ظاهر گشته و مظهر ظهور الهی کشف نقاب نموده و از پشت پرده خارج گشته.

۲. به ظهور شمس حقیقت (مظهر ظهور الهی) جمیع آنچه در عوالم اسماء و القاب بوده محترق

گشته. (ملکوت اسماء و القاب به ظهور مظاهر امر ارزش خود را از دست میدهند)

۳. مظاهر ظهور الهی از پس پرده غیب خارج می شوند تا هیاکل وجود را حیاتی بدیع بخشند و بعد

از آنکه حقایق عالییه را به عالم وجود عرضه نمودند به مکان اصلی خود راجع گشته غروب مینمایند.

۴. مظهر امر الهی به فضل خودش آنچه را که سبب بقا و حیات ابدی بندگان است به حد وفور ارزانی

مینماید، بعضی بسوی او اقبال نموده زهد واقعی را نمایش می دهند و حال آنکه بعضی از او انکار

نموده به او تکبر میورزند.

۵. اشاره به صدمات لایحسی وارده بر مظهر حقیقت تا جایی که آن هیکل مقدسه آرزوی رجعت بسوی

حق را می نمایند.

۶. اعراض و تکبر و غرور اهل کتاب و پیروان سبب می گردد که مظاهر ظهور الهی حقایق ربانی و

اسرار الهی را کما هو حق ابراز ننمایند.

۷. آیا شما از اهل هدایت هستید و آیا شما احباب خدائید. قسم به حق که این چنین نبوده و

نیستید. (اگر واقعا از اصحاب حق بودید سبب ایذا و اذیت پیامبر جدید نمی شدید).

۸. بزرگترین ذنبت و خواری برای بندگان آنست که مظهر حقیقت حقایق مستوره را کشف ننمایند (به علت

عدم لیاقت انسانها) و به مکان اصلی خود راجع گردد (شدت ظهورش آنطور که باید ظاهر نشود) تا

ظهور بعدش.

۹. کلمه عجاب ۲۷ مرتبه در این لوح مبارک عز نزول یافته است و در هر موردی که تجدید نزول

گشته نمایانگر حقیقی از عوالم ثلاثه حق و امر و خلق است.

۱. شیء عجاب ۲. امر عجاب (۳ مرتبه تکرار گردیده است) ۳. سر عجاب ۴. بدع عجاب ۵. نور

عجاب ۶. رمی عجاب ۷. فعل عجاب ۸. طرف عجاب ۹. موت عجاب ۱۰. لون عجاب ۱۱. مسک عجاب ۱۲. فضل عجاب ۱۳. کوثر عجاب ۱۴. تغن عجاب ۱۵. عشق عجاب ۱۶. رزق عجاب ۱۷. ضرب عجاب ۱۸. لولو عجاب ۱۹. زهد عجاب ۲۰. معرض عجاب ۲۱. هم عجاب ۲۲. حکم عجاب ۲۳. حزن عجاب ۲۴. سلسبیل عجاب ۲۵. کذب عجاب ۲۶. رجع عجاب ۲۷. ذل عجاب.

زیارتنامه اولیاء

عنوان لوح: زیارتنامه اولیاء

مخاطب: جناب وحید اکبر و شهیدای نیریز (هذا ما نزل لحضرة الوحید الذی فاز بقاء الله... و للذین استشهدوا فی سبیله...)

مصدر لوح: هذا ما نزل لحضرة الوحید... هو القائه علی امره... اول موج علا من بحر رحمة ربک...

محل نزول: بغداد

سال نزول: قبل از اظهار امر علنی ۱۸۶۳ میلادی

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه: در باره این اثر:

نعمات الانوار، جلد ۱، جناب محمد شفیع روحانی نیریزی، صص ۳۴۷-۳۴۸

سایر ملاحظات:

۱. این زیارتنامه به افتخار جناب سید یحیی دارابی از مؤمنین طراز اول به حضرت نقطه اولی نازل گردیده است. جناب سید یحیی دارابی از علمای برجسته اسلامی بودند که در شیراز به زیارت موعود اسلام فائز گردیده به شرف ایمان مزین گشتند. حضرت نقطه اولی تفسیر سوره مبارکه کوثر را به افتخار ایشان و در نتیجه مسئلت قلبی آن عاظم ربانی نازل فرمودند که سبب تقلیب روحانی آن جوهر الوجود گردید.

۲. این زیارتنامه در ذکر مقامات عالیه و مراتب فاضله روحانیه جناب سید یحیی دارابی و شرح مصائب و بلیات و فداکاری و شهادت آن بزرگوار از یراعة مبارکه حضرت بقاء الله نازل گردیده است. **اهم مواضع موجود در این زیارتنامه:**

۱. القاب جناب وحید در این زیارتنامه که دلالت بر عظمت مقام ایشان مینماید.

۲. اوصاف جناب وحید اکبر:

شارب رحیق مختوم و ناصر دین الله به لسان و قیام و فدا نمودن نفس خود.

۳. شرح بلایای وارده بر جناب وحید و استقامت آن بزرگوار در سبیل حق.

۴. عنایات جمال اقدس انبئی در حق جناب وحید اکبر و یارانسان.

۵. اجر نفوسی که به زیارت مرقد مطهر جناب وحید موفق می شوند.

۱. به علت ظلم و ستم وارده بر مظهر امرالله، او اراده بر خروج نموده و این تصمیم اسباب حزن و قطع امطار فضل را برای کل فراهم کرده است.
۲. چشم و گوش و لسان برای توجه به حق خلق شده و اگر به حق توجه ننماید فقدانش بهتر است.
۳. اشاره به شدت بلایای وارده بر جمال اقدس ابنی (آنچه بر من وارد شده بر احدی قبل از من وارد نیامده).
۴. ای اهل بیان اگر گناه من آنست که آیات بنیعه آورده‌ام قسم به حق که این آیات از من نیست بلکه از طرف خدا نازل گشته است و من اولین نفری نیستم که این گناه را مرتکب شده‌ام بلکه جمیع انبیای قبل از من نیز اینطور بوده اند.
۵. عظمت این ظهور مبارک: تا بحال نظیر این ظهور به عرضه شهود نیامده و عین احدی مثل این امر را مشاهده ننموده است.
۶. هر نفسی که این ظهور را انکار نماید، بدرستیکه او جمیع رسولان قبل را منکر شده است.
۷. ای اهل بیان شما از نقطه اولی (جمال اولی) که در هیکل جدیدش ظاهر گشته اعراض نموده به آیتش کفر ورزیده‌اید.
۸. بدرستی بدانید که ناصر من قلب من است و ملجاء و پناه من توکل من است به حق...
۹. ما نفوسی را که عبده ظنون و اوهام هستند به حال خود رها کرده‌ایم تا شاید گروه دیگری با ناظر شدن به این نفوس و عاقبت سویشان متنبه شوند.
۱۰. با نهایت درجه انتطاع از کل نفوسی که در آسمانها و زمین است مردم را به آنچه خداوند به تو الهام نموده متذکر نما.
۱۱. اگر خود را از دنیا و اهل کفر رهائی بخشی به مقامی خواهی رسی که افنده مقربین نیز به آن واصل نگردیده اند و خود را عالم‌تر از هر عالمه کاملی یابی.
۱۲. نصایح مشفقانه مبنی بر توکل به حق و انتطاع از خلق و رهائی از سجن آمال.
۱۳. دوستی من از جمیع ثروتهای آسمانها و زمین با ارزش تر است.
۱۴. مظلومیت محبوب است در نزد من و تو هم به من اقتدا نما. (مظلومیت را پیشه خود کن) و از جمیع اشیاء منتطع شو.
۱۵. اهمیت مهاجرت فی سبیل الله و پاداش اعمال پاک و مقدس و هجرت بسوی حق
۱۶. تأکید در صبر در مقابل بلایای حق و عدم ناله از آنچه در راه حق بر ما وارد می شود.
۱۷. عدم اعتماد بر این دنیای فانی.

سوره ذکر

عنوان لوح: سوره ذکر (هذه سورة الذكر...)

مطلع لوح: هذه سورة الذكر قد نزلت بالفضل ... هذا كتاب نقطة الأولى...

مخاطب: مخاطب اصلی لوح معلوم نیست و لکن اهل بیان به طور اعم مورد خطاب جمال

اقدس ابنی واقع گردیده‌اند.

محل نزول: بغداد

سال نزول: در اواخر ایام بغداد

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلیٰ، جلد ۴، صفحات ۲۴۵ - ۲۳۶

سایر ملاحظات:

۱. اگر چه مخاطب اصلی لوح مشخص نبوده و نکن به او میفرمائید که ما توسط محمد برای تو لوحی فرستادیم. در متن این لوح مبارک خطاب به محمد فوق الذکر بیاناتی نازل گردیده است. مخاطب دیگری نیز در این لوح مورد لطف جمال قدم واقع گردیده است و نامش احمد برادر محمد فوق الذکر است.
 ۲. هدف اصلی این لوح تذکر و تنبّه اهل بیان است.
- اهم مواضع موجود در این لوح:**
۱. این کتاب حضرت نقطه اولیٰ است برای کسانی که به خدا مؤمن هستند.
 ۲. حضرت اعلیٰ اهل بیان را که در ایمان به این ظهور توقّف نموده اند خطاب می کند شاید که از خواب غفلت برخیزند.
 ۳. ای قوم از من (حضرت نقطه اولیٰ) خجالت بکشید کسی که ظاهر شده بپناه عالمین است و بدرستیکه او بپناه خداوند است (بپناه الله) بشتابید بسوی رضوان رضای او و مواظب باشید که از او محروم نگردید.
 ۴. وحدانیت حضرت نقطه اولیٰ و حضرت بپناه الله: بگو جمال او جمال من است و حقیقت نفس او حقیقت نفس من است و هرچه در بیان نازل گردیده بخاطر امر محکم او بوده است.
 ۵. من (حضرت باب) عهد ایمان به او (حضرت بپناه الله) را قبل از عهد ایمان به خودم از شما دریافت داشتم.
 ۶. اگر بخاطر عشق به او نبود من (حضرت اعلیٰ) هرگز خود را بدست مشرکین نمی دادم و خود را در هوا معلق نمی کردم - قسم به حق که بخاطر عشق و شوق رسیدن به او این همه عذاب را قبول نمودم و متحمل شدم آنچه که هیچ رسولی تحمل ننمود.
 ۷. هدف اصلی در بیان شناخت و ایمان به موعود بوده است. اراده ای در بیان غیر از او (حضرت بپناه الله) نداشتم و غیر از او ذکری ننمودم.
 ۸. مقصود از ربوبیت، الوهیت او بوده چه که او است محبوب من و جمیع عارفان سبیل مقصود.
 ۹. ای اهل بیان شما مرتکب شدید در حق موعود بیان آنچه را که اهل فرقان نکردند با موعودشان که من باشم و اهل یهود مرتکب نشدند نسبت به حضرت مسیح.
 ۱۰. او (حضرت بپناه الله) کسی است که دیانت بیان و رضوان بیان بخاطر وجودش خلق گردیده است و ای افسوس بر شما که از او غفلت نمودید.
 ۱۱. تبلیغ امرالله و عدم احتیاط در این شریعتی که جمیع براهین و حجّت ها در حوش می گردد.
 ۱۲. وظیفه ما تبلیغ امرالله است و عرضه داشتن حقایق الهی هر کس که قبول نماید و یا اعراض و انکار نماید حسابش با خودش است.
 ۱۳. اگر نفسی این ظهور را قبول ننماید بعینه مثل آنست که انبیای قبل را قبول ننموده.
 ۱۴. قدر این ایام را دانستن و اوامر حق را انکار نمودن.

عنوان لوح: سوره صبر (هذا مدينة الصبر فاجيدوا ان تدخلوا فيها يا ملاء الصابرين)، لوح ايوب
مخاطب: اين لوح به افتخار حاجي محمد تقی نيريزي که از قلم اعلى به لقب ايوب ملقب گشته عز
نزول يافته است.

محل نزول: بغداد (در باغ نجيبه که بين اهل بنا به باغ رضوان معروف است. در خارج بغداد و
مقابل بيت مبارک در آنسوی دجله واقع شده)

سال نزول: رضوان ۱۸۶۳ ميلادی.

لسان نزولی: عربی

مطلع لوح: بسمه العلى الاعلى - ذکر الله فى مدينة الصبر عبده ايوبا ...

مأخذ مطالعه در باره اين اثر:

۱. ايام تسعه، جمع آوری جناب اشراق حاوری، صص ۲۶۲-۳۰۴

۲. تفحات ظهور حضرت بناء الله، جلد اول، صص ۲۸۲-۲۹۲

سایر ملاحظات:

۱. از آن جهت که مخاطب اين لوح حاجي محمد تقی نيريزي به لقب ايوب مفتخر گردیده است اين لوح به عنوان لوح ايوب نیز معروف است.
۲. از لحاظ حجم اين لوح تقريباً معادل یک چينارم کتاب مستطاب ايقان میباشد.
۳. جناب حاجي محمد تقی شخصی ثروتمند و دارای احترام بود، اهالی نيريز بی اندازه به او احترام و اطمینان می نمودند چه که ایشان با نهایت درجه انتضاع نفوس را معاضدت مینمودند. ایشان در سنه ۱۸۵۰ وقتی جناب وحید اکبر وارد نيريز گشتند در رأس نفوسی قرار گرفتند که همواره در اطراف وحید حلقه می زدند. حاجي محمد تقی تدارک وسایل انتشار امر بدیع را در آن منطقه تقبل نموده بود. حاکم نيريز او را یکی از عوامل مؤثر و مسئول در انتشار امر بدیع در آن شهر می دانست و بالاخره حکم به مصادره و املاکش نموده و خود ایشان را با چند نفر دیگر به زندان انداخت ایشان با نهایت درجه خلوص و انتضاع مصائب فراوان را تحمل میفرمودند و بالاخره پس از مشکلات لایحسی به بغداد سفر نموده و به حضور جمال اقدس ابپی مشرف میشوند. ایشان پس از چند سال در آن شهر وفات یافته و حضرت بناء الله در مراسم دفن وی شرکت جسته او را به افتخار عظیمی متباهی فرمودند.

اهم مواضع موجود در اين لوح:

۱. مقام صبر و بردباری و استقامت در مقابل بلايا.
- ۱.۱. شرح داستان ايوب یکی از انبيای اسرائيل و مراحل ثروت، فقر و انتضاع او در جميع احوال.
- ۱.۲. ذکر آنکه مردم گمان می نمودند که ایمان ايوب به خدا به علت آن بود که حق به او نعمت ارزان نموده و حال آنکه داشتن مال و فقدان در ايسن و اعتقادات او تأثیری نداشت و در جميع احوال (فقر و غنا) به انتضاع حقیقی مزين بود.
- ۱.۳. اهمیت صبر در مقابل بلايا و مقام و اجر صابرين حقیقی.
- ۱.۴. نفوسی وارد مدينة صبر میشوند که سپاس نعمت داشته از صراط حقیقت منحرف نگشته و از احدی ترس و خوف نداشته باشند.
- ۱.۵. مؤمنين حقیقی در مقابل بلايا صبور بوده تا جانی که هر قدر بر ایشان ظلم وارد آید به همان اندازه بر عشق و محبتشان به حق اضافه می گردد.

- ۱.۶. نصایح مشفقانه به ائمه بیان که در این ایام فانیه صبور باشند و ناله و شکوه ننمایند.
- ۱.۷. برای جمیع اعمال نیکو پاداش محدود مقرر گشته و لکن برای صبر جزای نامحدود موجود و مقدر شده است.
- ۱.۸. مقامات ثلاثه صبر: صبر با نفس خود، صبر در مقابل بلاهای وارده در راه حق و صبر در مقابل مؤمنین حق.
- ۱.۹. تأکید در داشتن انقطاع و دوری از افتراء، کبر و غرور و تمسک نمودن به اعمال پاک.
- ۱.۱۰. نفوسی که به نام علمای (جاهل) معروفند همانا شرورترین عباد هستند از آنان دوری کنید.
- ۱.۱۱. هر چه بلایا بر انبیاء و رسولان وارد می شود بخاطر اعراض و انکار علمای جاهل است.
- ۱.۱۲. معنی حقیقی ظهورالله و یوم الله و آمدن خدا ظهور مظهر امرالله است چه که خداوند منزّه و مقدس است از صعود و نزول و احدی قادر به رویت او و یا عرفان ذات او نبوده و نخواهد بود.
۲. معنی حقیقی آیات مربوط به خاتمیت و تأکید بر اصل استمرار ظهورات الهیه در قرآن کریم.
- ۲.۱. اهل فرقان مفهوم واقعی خاتمیت حضرت رسول اکرم را درک ننموده لذا از عرفان مظاهر ظهور بعد غافل گشته اند.
- ۲.۲. معنی خاتمیت آنستکه تا روز قیامت که روز ظهور مظهر بعد است پیامبری ظاهر نشود.
- ۲.۳. اهل فرقان از قیامت خود را محروم نمودند همانطور که امم قبل از محمد رسول الله از قیامت دینشان که بظهور حضرت رسول محقق گشت غافل گشتند.
- ۲.۴. دلیل دیگری که خاتمیت به معنی قطع سلسله رسالت نمی باشد آن است که حضرت رسول وعده لقاء الله را به پیروان خود فرمودند.
- ۲.۵. دلیل دیگر استمرار ظهورات الهیه در قرآن مجید آنست که حضرت رسول امت خود یعنی اهل فرقانرا امت وسط خطاب نموده اند.
- ۲.۶. اگر خاتمیت به معنی انتهای ظهورات است، نمی توان به حضرت رسول اکرم نیز ایمان آورد چه که امت موسی و عیسی نیز به خاتمیت مظاهر ظهور معتقد گشته از وحدت امر غافل شدند.
- ۲.۷. حضرت رسول اکرم در قرآن به استمرار ظهورات الهیه بعد از موسی و عیسی الی آخری که برای آن انتهای نیست اشاره میفرمایند.
- ۲.۸. به ظهور حضرت بپاء الله ساعت بالحق و قامت وعده داده شده در قرآن محقق گردید.
- ۲.۹. یکی دیگر از معنی خاتمیت آنست که حضرت رسول خاتم گذشتگان و فاتح آیندگان میباشد.
- ۲.۱۰. انتظار و انکار در جمیع اوقات وجود داشته است. با وجود آنکه منتظرند در هنگامی که ظهور می کند اعتراض می کنند.
- ۳.۱. اشاره به وقایع نیریز و خدمات وحید اکبر و یاران آن حضرت.
- ۳.۲. تجلیل مقام جناب وحید اکبر (سید یحیی دارابی ملقب به وحید).
۴. اشاره به میرزا محمد تقی نیریزی و استقامت او در مقابل بلایا و صبرش در سبیل حق.
۵. اشاره به خروج جمال اقدس ابینی از عراق و تشویق احباب به صبر و استقامت.
۶. اخبار دادن از ظهور طیور لیل و ادعاهای ناقضین و بلند شدن ندای سامری.
۷. القاب مظهر امر در این اثر عظیم الشان.

سورة قدیر

عنوان لوح: سورة قدیر (هذه سورة القدير)

مطلع لوح: هذه سورة القدير قد قدرناها في جبروت البقاء... هوالحق- البهي الابهي

مخاطب: اهل عالم، اهل بيان، مظاهر قدرت (علما و امرا)

سال نزول: بعد از مراجعت آن حضرت از سلیمانیه

محل نزول: بغداد

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه: در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلی، جلد ۴، صص ۳۲۰-۳۱۷

سایر ملاحظات:

۱. یک نسخه خطی این لوح بخط زین المترین موجود است که بتاریخ ۱۲۸۸ هـ ق در موصل نوشته شده است.

۲. مخاطب اصلی این لوح - اهل عالم میباشد (... و انزلناها على العباد ليكون لهم سراجا مضيئا) و همچنین میفرمایند قوله تعالى: "يا قوم فاجعلوا قلوبكم مرآتا...". به علما و امرا که مظاهر قدرت بوده خطابات لایحسی نازل گردیده است (ان یا مسمیات هذا الاسم و مظاهره...). اهل بیان بطور اخص مورد خطاب جمال اقدس ابهی واقع گشته اند. (قل یا ملاء البیان) **اهم مواضع موجود در این لوح:**

۱. این لوح حکایت از قدرت حق و قوای مکنونه در مؤمنین او می نماید.

۲. نزول این لوح ممکنات را قادر نموده که آثار قدرت حق را در وجود خودشان مشاهده نمایند.

۳. اگر فردی قلبش را بمشابه مرآتی در مقابل خورشید حقیقت و شمس ظهور قرار دهد خداوند متعال او را بر اجرای همه نوع کاری مؤید میفرماید، تا جایی که اگر به جمیع موجودات خطاب نماید که منقلب شوید جمیعا منقلب خواهند گشت.

۴. به خاطر نزول سورة القدير جمیع موجودات در حدّ خودشان صاحب قدرت گشته اند چه که روائح قدرت بر جمیع وزیده است.

۵. مظاهر قدرت باید مواظب باشند که مبدا قدرت ایشان را از ذکر حق- باز دارد و اسباب غرور و استکبار را برای ایشان ایجاد نماید.

۶. ای مظاهر قدرت از آنچه در این دنیا وجود دارد منقطع گردید و به آن توجه ننمائید و اجازه ندهید که منکوت اسماء شما را از ذکر پروردگارتان منع نماید.

۷. نفوسی که دارای قدرت هستند باید همیشه مواظب باشند و اجازه ندهند که چیزی ایشان را از داشتن خضوع و خشوع در برابر حق منع نماید.

۸. توجه مؤمنین به اینکه مثل یحیی ازل نشوند که به فضل حق در بین ناس مشهور گشت و لکن وقتی خودش را در مقام عزت و رفعت دید، به آن کسی که این فضل را در حقش جاری نموده بود (حضرت بهاء الله) استکبار ورزید بر علیه اش قیام نمود.

۹. مظاهر اسم قدرت باید بتبهای اوهمات را شکسته خود را از جمیع ممکنات منقطع نموده و سعی نمایند که جمیع مردم را در ظل پروردگار درآورند. (تبلیغ نمایند)

۱۰. مظاهر قدرت باید حق را در جمیع شئون یاری نمایند تا پرچمبای نصرت حق بلند شود.

۱۱. خطابات به اهل بیان: اگر شما این غلام را یاری نکنید خداوند متعال مثل همیشه او را نصرت

خواهد نمود.

۱۲. استقامت بر امر مبارک و تبلیغ شریعت الله.

۱۳. توکل نمودن به حق و از احدی ترس نداشتن همانا او محافظ همگان است از شر کافرین و مشرکین.

۱۴. با ارزش ترین چیز برای تو آنست که از جمیع آنچه تو را از راه حق منحرف می سازد خود را پاک و زهائی بخشی و مقدس گردی.

سوره نوح

عنوان نوح: سوره نوح

مخاطب: سید جعفر یزدی

مصدر نوح: هذه سورة النوح لمن اراد يستنصح بالله...

مطلع نوح: بِسْمِ اللّٰهِ الْعَلِيِّ الْمُقْتَدِرِ الْعَزِيزِ الْمَحْبُوبِ فَسُبْحَانَ الَّذِي نَزَلَ الْآيَاتِ بِالْحَقِّ عَلَى النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ

محل نزول: بغداد

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. لمعات الانوار، جلد اول، صص ۳۵۰-۳۷۹

۲. نفحات ظہور حضرت بناء الله، جلد اول، صص ۱۵۲-۱۶۳

سایر ملاحظات:

۱. جناب سید جعفر یزدی پدر جناب محمد طاهر مائیری و پدر بزرگ جناب ادیب طاهرزاده میباشند.
۲. این نوح مبارک محتویاتش شباهت زیادی با کتاب مستطاب ایقان دارد. چه که جمال اقدس ابھی در این صحیفه نورا مظاهر مقدسه الهیه را از حضرت ابوالبشر (آدم) تا ذات حروف سبع (حضرت اعلی) تشریح فرموده: منشاء الهی هر یک را تصریح و حقیقت رسالت روحانی آنان را تأکید نموده به بلایا و رزایای متواتره وارد بر آن نفوس مقدسه اشاره فرموده علت و هدف آن بلایا را توجیح میفرمایند.
اهم مواضع موجود در این نوح:

۱. عظمت مقام حضرت بناء الله و تأکید بر الهی بودن منشاء ظہورشان.
۲. ظہور مظاهر مقدسه را از آدم تا حضرت باب تشریح، منشاء الهی آنان را تصریح و شرح زندگانی و حقیقت رسالت روحانی هر یک را توجیه میفرمایند.
۳. شرح بدیع متشابهات کتب مقدسه قبل مثل شجر رضوان که آدم از نزدیکی به آن محروم بود، عصای موسی، سفینه نوح، ید بیضا، معنی قبر و حکایت ابراهیم، مقصود از ماء در انجیل که توسط آن تعمید انجام می شد، مقصود از یوم جمعه، یوم قیامت، رجعت مظاهر ظہور.
۴. اشاره به قدرت تاثیر آیات الله.
۵. اشاره به اینکه جمیع مظاهر ظہور قبل مورد ظلم و ستم واقع گشته اند.
۶. اهمیت صبر در بلایا و توکل به حق جل جلاله.
۷. تأکید بر داشتن انتقاع و عدم توجه بمال دنیا.

۸. هدف اصلی مظاهر ظهور قبل تمهید ناس برای لقاء الله بوده است.
۹. شرح اعتراضات علمای قبل به مظاهر ظهور و صفات علمای حقیقی.
۱۰. شرح اعمال شنیعه شیخ عبدالحسین طهرانی و خطاب شدید به او.
۱۱. خطابات شنیده به علمای قبل و دعوت علمای بیان که از هدف اصلی غافل نگردند.

صحیفه شطیه

عنوان لوح: صحیفه شطیه (نظر نما بجریان این شط ...)

مطلع لوح: (قد اکثر القول فی ذلک و لکن لناس لا یفقهون ...)

مخاطب: جواد (یا جواد یک حرف بر تو القا مینمایم ...)

محل نزول: بغداد

سال نزول: بعد از مراجعت از سلیمانیه (۱۸۵۶-۱۸۶۳)

لسان نزولی: فارسی

مأخذ مطالعه: در باره این اثر:

۱. مائده آسمانی جلد ۴، صفحات ۱۴۲-۱۴۹

۲. گاد پاسزبای (God Passes By)، حضرت ونی امرالله، صفحه ۱۴۱

سایر ملاحظات:

۱. وجه تسمیه این لوح به صحیفه شطیه آنست که جمال اقدس ابی امیر مبارکشان را به جریان شط و اقتدارش در مقابل طغیان و مواعی که در مسیرش قرار می گیرد تشبیه فرموده اند و به امورات الیه و اسرار قضائیه و قدریه که به مثابه شط

عمل می کنند اشاره فرموده و اهل عالم را تشویق و دعوت می فرمایند که "باین رمز دقیق رقیق که اخفی از هر سرست ملتفت" شوند قوله تعالی "و همچنین در اسرار قضائیه و قدریه ملاحظه نما که آنچه ظاهر شده و میشود مثل این شط امور در محل خود جاریست ..."

۲. موضوع اصلی این لوح مبارک عظمت و قدرت امرالله در مقابل بلایا و مخالفتیهای نفوس غافله میباشد.

۳. مقصود از شط در عالم صوری رودخانه دجله بوده و در عالم حقیقی و معنوی امرالله و شریعت الیه میباشد.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. مقام عبودیت، خضوع و خشوع جمال اقدس ابی در باره اجرای معجزات و فضل ایشان در حق حضرت نقضه اونی.

۲. معجزه اصلی و حجت اعظم آیات الله بوده و هر چیز دیگری که از مظاهر ظهور الیه ظاهر گردد نتیجه لطف و فضل آن جواهر قدسیه بوده و خواهد بود.

۳. بیک عبارت میتوان گفت که هر چه در عالم امکان موجود است معجزه مظاهر ظهور بوده و هست.

۴. عقل انسان نباید میزان صحت و سقم و یا قسطاس اثبات و یا انکار حقیقت ظهور معجزات صادره

از قِبَل پیامبران الهی گردد.

۵. صفات و خصوصیات مظاهر ظهور آبی.
۶. اگر از انبیای قبل معجزاتی صادر گشته دلیل بر آن نیست که در این ظهور نیز باید ظاهر گردد.
۷. جریان شط و نشانه اقتدارش در منهدم کردن موانعی که در مسیرش قرار می گیرد.
۸. امورات الهیه و شریعت الله نیز بمثل شط عمل مینماید.
۹. شط حقیقی و بحر واقعی در هر عهد و عصر به هیکلی بدیع ظاهر میشود و سبب غرق نفوس افکیه و صاحبان تصورات واهی میگردد.
۱۰. در ظهور این شط هویه، نفوسی که بظاهر مقتدر هستند و موعی که محکم بنظر میرسند معدوم می شوند.
۱۱. اشاره به شدت بلایای وارده بر حضرت بهاء الله و عدم میل آن حضرت به ابراز حقایق مکنونه.
۱۲. اختلافات در بروز عوالم معانی بخاطر وجود تفاوت مراتب در عالم انسانی است.
۱۳. اهل بصیرت باید صاحب بصری حدید و قلبی باندازه وجود داشته باشند تا از فیوضات حق محروم نگردند، مؤمن حقیقی بی نیاز است از هر علمی و عملی.
۱۴. اهمیت عدم تقلید و توجه به گفتار و کردار نفوس بعنوان رسیدن به مقصود.
۱۵. رضای حق و ایمان به او ثابت نشود مگر به اطاعت اوامرش در جمیع احوال و این است عالیترین ثمر انسان در این حیات.
۱۶. جوهر جمیع بیانات داشتن قلب پاک و نورانی است، و محکتر از این کلمه جامعه و مطلب چیزی در عالم وجود نداشته و ندارد، مهمترین نصیحت مظهر امرالله نیست.
۱۷. اشاره به شدت بلایای وارده بر حضرت بهاء الله تا جایی که هیکل امرالله میل به ابراز کنوز مستوره در وجودش نداشته و فقط بخاطر عشق و محبت ایشان به مؤمن سائل این لوح را نازل فرموده است.

قصیده عزّ ورقانیه

عنوان لوح: قصیده عزّ ورقانیه

مخاطب: علمای سلیمانیه بطور اخص و اهل عالم بطور اعم مورد خطاب جمال قدم واقع گردیده اند.
محل نزول: سلیمانیه-خارج از بغداد. (این اشعار در زمان مهاجرت در دیار غربت در اراضی روم گفته شد.)

سال نزول: ۱۸۵۴-۱۸۵۶ میلادی

لسان نزولی: عربی

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. قلم اعلی، جلد ۳، صص ۱۹۶-۲۱۵

۲. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد ۱، صص ۷۲-۷۳

سایر ملاحظات:

۱. علمای سلیمانیه از آن حضرت تقاضا نمودند تا شعری به سجع و وزن قصیده تائیه ابن فارض شاعر عرب تنظیم و انشاء نمایند.

۲. قصیده عز و ورقانیه جمعاً ۲۰۰۰ بیت بوده و لکن از آنجایی که بنا بر تشخیص جمالقدم حدودات خلقی قادر به درک مطالب و نکات دقیق مستوره در این قصیده عظمی نبود- لذا جمال اقدس تنها ۱۲۷ (یک صد و بیست و هفت) بیت آنرا انتخاب کرده و تسوید آن را اجازت فرمودند.
۳. در هر بیتی از این قصیده کبری آیات مبارکه قرآنی و احادیث قدسی و نبوی لایحسی مورد تفسیر و تبیین قرار گرفته و بشارت یوم رب جلیل به ختم رحیق مختوم تحقق می یابد.
۴. تمجید و تسبیح روح اعظم الهی که به شکل "حوریه الهی" بر جمال مبارک نازل گردیده بود. نکته اساسی و قابل توجه در باره این مطلب آنست که "حوریه الهی" همانا یک حقیقت ربانی الهی است که در قمیص محسوسات و تمثیل بر هر عالم عرضه می گردد. به عبارت دیگر میتوان گفت که "حوریه الهی" در تحت عناوین مختلفه "کلمه اول"، "عقل اول"، "روح القدس"، "نقطه اولی"، "مشیت اولیه" و "بهاء الله" خود را در عالم امکان و در حد ممکن به "انسان کامل" جلوه نموده است. حقیقت اصلی واحد بوده و تعدد نمی پذیرد.
۵. جمال اقدس ابی پس از مراجعت به بغداد حواشی بر این قصیده مرقوم و طی آن معانی عبارات مبهمه و کلمات معضله را به لسان فارسی بدیع بیان و تفسیر فرموده اند.
۶. زمان نزول این لوح مبارک از متن خود لوح نمودار است قول المتین: "این اشعار در زمان مهاجرت در دیار غربت در اراضی روم گفته شد..."
- اهم مواضع موجود در این لوح:**
۱. عظمت ظهور جمال اقدس ابی. شدت ظهور بحدی است که جمیع شمس قبل را تحت شعاع خود قرار داده است.
۲. این ظهور عنایت قصوی جمیع ظهورات قبل بوده و اگر بخاطر این هدف منظر نبود (حقایق این ظهور) هیچ یک از حقایق مستوره در ظهورات گذشته به عرصه شهود نمی آمد (به عبارت دیگر اگر بخاطر حقایق این ظهور اعظم نبود هیچ یک از ادیان قبل به عرضه ظهور نمی آمد).
۳. شدت ظهور بحدی است که اگر کشف غطاء شود جمیع وجود را فنا اخذ می کند.
۴. هدف این ظهور ایجاد حیات جدید و روح بدیع در عالم امکان است. به این ظهور اعظم قیامت کبری و رستاخیز روحانی تحقق یافته است.
۵. تفسیر و تبیین آیات نازله در کتب مقدسه قبل و احادیث قدسی و نبوی. (نعلین ظنونات عرضیه، ید بیضا...)
- ۵.۱. به عنوان ذکر مثال جمال اقدس ابی وقایع صوری مربوط به بعثت حضرت موسی را به عبارتی تبیین فرموده اهمیت روحانی این تمثیلات و تشبیهات را به عرصه شهود آورده ختم رحیق باصابع القدرة و الاقتدار
- در این اثر بدیع نعلین به ظنونات عرضیه، ید به قدرت الهیه، وادی به وادی مقدسه قلب، حرارت به حرارت رانحه محبت، آتش به نار احدیه در مصباح قلب، مدینه به مدینه ذوق و بقاء، صورت حق به وجه باقی صمیمه و درخت به شجره لاشرقیه و لاغربیه تبیین گشته است.
- ۵.۲. من جمله آیات قرآنی که در این قصیده مبارکه تبیین گشته میتوان به عبارات ذیل اشاره نمود.
۱. "یوم یأتی الله فی ظلل من الغمام"
 ۲. "تکاد السموات ان تننظرن من فوقین"
 ۳. "و تنشق الارض..."
 ۴. امکشوا انی انست نارا نعل ایتکه منها بقیس"
 ۵. "فطرة الله التي فطر الناس علیها"

۶. اقم الدّین حنیفاً
۷. "بیضاء من غیر سوء"
۸. "فاضم یدک فی جیبک"
۹. "و فتحن ابواب السماء"
۶. نصایح مشفقانه به اهل حق (اهمیت انقطاع از ما سوی الله، تسلیم و رضا، صبر در مقابل بلایا).
۷. عدم معاشرت و مجالست با معرضین از حق.
۸. شدت بلایای وارده بر حضرت بهاء الله.
۹. حزن و اندوه حقیقی برای مؤمن دور بودن از جمال محبوب است.
۱۰. بلایای وارده در سبیل حق عین عطاء است. هر آنچه در راه حق و حقیقت بر مؤمنین وارد آید محبوب قلب آنان است.
۱۱. شدت بلایای وارده بر حضرت بهاء الله بحدی بوده است که خارج از وصف است. (تمام بلایای وارده بر انبیای قبل بر مظهر امر زمان نازل گردیده است)
۱۲. عالم خلق کما هو حقّه قادر به درک و شناخت مقام مظهریت نبوده و نیست و هر آنچه در رتبه امکان در عالیترین رتبه خود ذکر شود لایق آن ساحت امنع اقدس نبوده و نخواهد بود چه که هر آنچه موجود است مادون آن مقام است و مخلوق آن رتبه لذا جمیعا به عالم خلق راجع است. (عظمت ظهور و عجز خلق، جمیع صفات به خلق او راجع بوده و خواهد بود)
۱۳. عرفان عرفا و بلوغ بلغا جمیع فیض مظهر امر است و جمیع حکمهای عالم و بدایع امم نتیجه لطف و فیض ابدی عالم امر است.
۱۴. جمیع عبارات "من کاف امری"، "عن لطف سرّی"، "کل الالوه من رشح امری تألهت" به خداوند متعال راجع است و نه به حضرت بهاء الله. به عبارت دیگر این عبارات از ناحیه شخص بهاء الله نیست نقل بیان و وحی ذات غیب است که توسط حوریه قدسی روحانی به بهاء الله در این دور القا شده است.
- جمال اقدس ابهی در تبیین عبارات "من رشح امری" و "من کاف امری" میفرمایند که مقصود از این بیانات عالم امر است نه شخص مظهر امر قوله تعالی "عالم امر مراد است". ساکنین کعبه توحید به اصل که شمس است ناظرند و فرقی ما بین کلمات مظهر امر منیع لایدرک یکی دانی من غیر فصل و وصل" (لوح خطاب به جناب زین المقربین)
۱۵. بعضی از عبارات مذکوره در کتب مقدسه در مورد مظاهر قدسی الهیه من قبیل آنچه در مورد حضرت کلیم علیه السلام ذکر گردیده است مقصود ظهور تجلیات ایشان است در عالم خلق یه آنکه آن مظهر عضمت کبری گناهی مرتکب گشته اند.

ایقان

عنوان کتاب: کتاب ایقان

مخاطب: حاجی میرزا سید محمد خال اکبر حضرت نقطه اولی

مصدر کتاب: باسم ربنا العلی الاعلی

مطلع کتاب: الباب المذكور فی بیان ان العباد لن یصلوا ...

لسان نزولی: فارسی به لحن عراقی

محل نزول: بغداد

سال نزول: ۱۲۷۸ هجری مطابق ۱۸۶۲ میلادی

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد اول، صص ۱۷۳-۲۱۲ (فصل ۱۰): تألیف ادیب طاهرزاده، ترجمه باهر فرقانی
۲. قاموس ایقان، ۴ جلد، تألیف عبدالحمید اشراق خاوری
۳. مقاله: «کتاب مستطاب ایقان» شاپور راسخ، سفینه عرفان جلد ۲، صص ۱۸۵-۱۹۴
۴. گنج شایگان: تألیف عبدالحمید اشراق خاوری، صص ۱۳-۱۶
۵. کتاب گادپاسزبای (God Passes by)، ص ۱۳۸ انگلیسی، اثر حضرت ولی امرالله
۶. کتاب راهنمای مطالعه کتاب ایقان (به انگلیسی) تألیف جناب هوپر دانبار (The Companion to the Study of the Kitab-i-Iqan)
۷. قاموس مختصر ایقان: چاپ Century Press
۸. Revelation of Baha'u'llah، جلد ۱، فصل ۱۰ (به انگلیسی)

سایر ملاحظات:

۱. کتاب ایقان بنا به فرموده حضرت بهاء الله "سید کتب است" قونه تعالی: "کتاب ایقان که فی الحقیقه سید کتب است و در اول این ظهور اعظم از قلم اعلی جاری شده... طوبی لمن شهد و رأی و تفرس فیہ... (مائده آسمانی، جلد ۷، ص ۱۶۷)
- این سفر عظیم بنا به فرموده حضرت ولی مقدس امرالله در کتاب گادپاسزبای (قرن بدیع) بعد از کتاب مستطاب اقدس مهمترین اثر صادره از یراعه جمال اقدس ابی میباشد.
۲. این کتاب مستطاب در آغاز برساله خال معروف بود بعداً به اراده جمال مبارک و توسط خود آن حضرت به کتاب ایقان تسمیه گردیده است.
- جمال قدم در نوحی از این کتاب مبین تحت عنوان الواح پاریه که با استدلالیه معروفست نیز یاد می کنند. (مائده آسمانی، جلد ۸، ص ۳۱)
۳. سؤالات جناب خال اکبر در دو ورقه و بخط خودشان موجود است. ورقه سؤالات شامل ۴ عنوان سؤال است که جمیعاً در مورد ظهور حضرت قائم آل محمد میباشد.
۴. نسخه اصلی کتاب ایقان به خط حضرت عبدالبناء بازنویسی شده است. تصحیحات جمال قدم نیز در حواشی دیده میشود. این نسخه اصلی را فاطمه خانم افغان که نوه دختری خال اکبر میباشند در سنه ۱۹۴۸ میلادی تقدیم حضور حضرت ولی مقدس امرالله نموده و در حال حاضر در محفظه آثار بین المللی موجود است.
۵. کتاب مستطاب ایقان به عبارتی "متمم البیان" است چه که بنا به فرموده حضرت ولی مقدس امرالله در گادپاسزبای، ص ۱۳۸ این کتاب متمم بیان فارسی حضرت رب اعلی میباشد. همچنین با نزولش "ختم رحیق مختوم" که در کتاب اقدس به آن اشاره میفرمایند نیز "به اصابع حی قیوم گشوده گردید". (گادپاسزبای، ص ۱۳۸)
۶. ایقان در مراحل عرفانی من بعد ایسان است که اسباب ریب و شک را زائل نموده سبب تقرب به مدینه "حق الیقین" و شهر اطمینان می گردد.
۷. جمال اقدس ابی در بسیاری از الواح نازل شده بعد از کتاب ایقان مطالعه این سفر جلیل را به متحرران حقیقت توصیه میفرمایند قونه تعالی: "در کتاب ایقان نازل شده آنچه که کافیت طوبی

للعارفين" (لوح عبدالوهاب- مجموعه الواح چاپ مصر، ص ۱۶۶) و همچنین میفرمایند قوله الاحلی: "اگر نفسی بکتاب ایقان که در هنگام ظهور نیر آفاق از عراق نازل شده نظر نماید و تفکر کند خود را مستغنی مشاهده نماید قسم بآفتاب حقیقت که در آن کتاب مبارک لثالی علم الهی مخزونست و دریاهای عرفان مستور و مکنون، نیکوست خال نفسی که بانتقطاع کامل باو توجه نمود و بآن فائز گشت" (قلم اعلیٰ، جلد ۷، ص ۲۳۰)

۸. محتویات کتاب مستطاب ایقان با جواهر الاسرار بطور اخص و سوره نُصح تقارن زیادی دارد. جمال اقدس ابهی بنفسه به ارتباط ما بین این سفر و جواهر الاسرار در کتاب ایقان اشاره فرموده‌اند قوله تعالی:

" و در کشف این اسرار بعضی از عبارات انبیاء بیدائع نغمات حجازی در الواح مسطوره قبل که برای یکی از احباب نوشته شده بودند مذکور گشت... " (ص ۱۵).

۹. کتاب ایقان بفاصله دو روز و دو شب از قلم حضرت بهاء الله شرف نزول یافته است.

۱۰. نزول این کتاب سبب تقلیب روحانی جناب خال اکبر گردید تا جایی که بلافاصله پس از تشرف نامه‌ای به پسرش حاجی میرزا محمد تقی تحریر و در آن احساسات قلبی خود را به او ابراز مینماید.

جناب حاجی میرزا سید محمد در وصیت نامه خود که چند سال بعد نوشته شده ایمان خود را به حضرت نقضه اولی و جمال اقدس ابهی اذعان مینماید.

۱۱. این کتاب بیش از هر اثر دیگری در بین مؤمنین اولیه در ایران منتشر بوده و در جمیع مجالس تبلیغی مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

۱۲. کتاب ایقان بهترین نمونه برای یادگیری روش صحیح تبلیغ امرالله است.

طریقه عرضه مطالب، محبت و شفقت جمال اقدس ابهی، احترام به پیامبران قبل و سپس اثبات رسالت حضرت نقضه اولی به طریقه‌های عقلی و نقلی برای هر شخصی که اراده تبلیغ در قلبش موجود است نمودار میسازد.

۱۳. کتاب ایقان به دو باب قسمت گشته است:

باب اول با عبارت "الباب المذكور فی بیان ان العباد لن یصلوا الی شاطی بحر العرفان...". شروع می‌شود و در مورد طریقه مجاهدت و شرح مجملی از مظاهر ظهور قبل است.

و باب دوم به عبارت "الباب المذكور فی بیان ان شمس الحقیقه و مظہر نفس الله...".

مزین گردیده است و در مورد سلطنت حقیقی مظاهر الهی و غنای مطلق آنان و اثبات حقانیت حضرت نقضه اولی میباشد.

اهم مواضع موجود در این کتاب:

۱. طریقه مجاهدت و شرط وصول به حقیقت، طریقه ظن و سلوک و انتقطاع و رادیابی به حقیقت.

۲. انتظار و تضرع مردم برای ظهور موعود و تکذیب مظاهر ظهور و ابتلای ایشان و سبب این اعتراضات.

۳. در استمرار فیوضات الهیه و اینکه حجت الهی کامل است و فضل الهی منقطع نمی‌شود.

۴. علمای عصر همیشه باعث منع و احتجاب ناس بوده‌اند.

۵. اشاره به بشارات کتب مقدسه قبل در باره موعود و تفسیر و تبیین آن وعود الهیه.

۶. مقامات تفصیل و فرق و اتحاد مظاهر الهی.

۷. معنی و مقصود از ضیق، شمس و قمر و تاریکی آنبا و سقوط نجوم.

۸. معنی و مقصود از سماء و ارض و تبدیل ارض و انفطار سماء.

۹. تربیت و امتحانات الهی: تغییر قبله اسلام از بیت المقدس بمکه، حکایت حضرت موسی و قبل نفس و حکایت حضرت مریم و تولد حضرت عیسی.
۱۰. طلوع مبشرین در هر عصر: طلوع نجم در سماء و ظهور مبشر در ارض در هر ظهور.
۱۱. معنی آیات متشابهات در باره نوحه قبائل ارض و معنی سماء و سحاب و غمام و دخان.
۱۲. تقسیم علم بدو قسم: الهی و شیطانی.
۱۳. علو امرانته باعث اضطراب و انکار ناس میگردد.
۱۴. معنی و مقصود از ملائکه نفوس مقرب و مؤمن به حق است.
۱۵. در حکمت وجود متشابهات در کتب مقدسه و اینکه اگر موعود بعلائم ظاهره ظهور نماید احدی در عالم وجود را قدرت انکار نباشد و بین سعید و شقی فصل نمی شود.
۱۶. در بیان تنزیه و تقدیس ذات الهی و عدم امکان ادراک غیب منیع لایدرک.
۱۷. در معنی سلطنت قائم.
۱۸. در بیان قیامت و حشر و نشر و حساب و فصل بین مؤمن و کافر.
۱۹. معنی حقیقی اجتماع گرگ و میش، موت و حیات و خلق جدید و نفع صور و تولد جدید.
۲۰. منتهی فیض الهی لقاء الله و عرفان اوست و معنی لقاء الله.
۲۱. اشاره به بشارات امر جدید که در عراق تحت حجبات نور است.
۲۲. اسرار رجعت و بعثت و طلب معجزه.
۲۳. در مفهوم حقیقی خاتمیت مظاهر ظهور الهی و معنی اولیت و آخریت ظهورات مقدسه.
۲۴. در معنی حقیقی انی انا الله و الوهیت مظاهر مقدسه الهی.
۲۵. مقامات عبودیت، ربوبیت، رسالت و یا الوهیت مظاهر مقدسه الهی.
۲۶. در معنی العلم "نقطة کثرها الجاهلون" و "العلم نور بقذمة الله فی قلب من یشاء".
۲۷. اشاره به حاجی کریم خان کرمانی و کتاب "اشارات العوام".
۲۸. کثرت آثار حضرت اعلی از اعظم دلایل اثبات حقانیت آن حضرت است.
۲۹. ایمان علمی حقیقی و مخلص و جانفشان دلیل دیگر حقانیت است.
۳۰. نصایح به اهل بیان مبنی بر شناخت موعود بیان.
۳۱. غلبه و قدرت و احاطه حضرت اعلی دیگر بر حقانیت آن حضرت است.
۳۲. بیان علت مهاجرت و غیبت دو ساله از بغداد بکردستان.

کلمات مکنونه

عنوان لوح: کلمات مکنونه (صحیفه فاطمیّه)

مطلع لوح: هذا ما نزل من جبروت العزة بلسان القدرة و القوة على النبیین من قبل ...

مخاطب: این اثر مخاطب خاصی نداشته. (مخاطب جمیع اهل عالم است)

محل نزول: در بغداد (در سواحل رود دجله)

سال نزول: در حدود سال ۱۸۵۸ میلادی (سال ۱۲۷۴ هجری قمری): حضرت بنیاء الله در یکی از الواح بیان فرموده اند که تعدادی از آیات این اثر در زمان واحدی نازل و بصورت یک لوح تحریر شده و قسمتهای دیگر که در زمانهای متفاوت نازل گشته بعدا به آنها اضافه گردیده است.

لسان نزولی: این اثر مبارک شامل دو قسمت عربی و فارسی میباشد.

مأخذ مطالعه درباره این اثر:

۱. کلمات مکتونه (فارسی، عربی و انگلیسی) ۱۹۴۴ Century Press سنچری پرس
۲. کلمات مکتونه عربی، مجموعه الواح مبارکه چاپ مصر، صص ۱۷-۳۲
- کلمات مکتونه فارسی، مجموعه الواح مبارکه چاپ مصر، صص ۳۷۳-۳۹۸
۳. نفحات ظهور حضرت بنیاء الله، تالیف ادیب طاهرزاده (ترجمه باهر فرقانی) جلد اول، صص ۸۱-۹۵

۴. کنز اسرار در تشریح کلمات مکتونه فارسی، در دو جلد: دکتر داریوش معانی

۵. کتاب قرن بدیع، چاپ دوم، ۱۹۲۲ میلادی، صص ۲۸۸-۲۸۹

۶. اسرار الآثار خصوصی، جلد ۵

مأخذ و سوابق ترجمه این اثر:

این اثر توسط حضرت ولی مقدس امرالله به لسان انگلیسی ترجمه گردیده است.

سایر ملاحظات:

۱. کلمات مکتونه "بدوا به مناسبت صحیفه فاطمیه که به اعتقاد شیعیان باید یوم ظهور نزد قائم موعود موجود باشد به همین نام موسوم گردید. صحیفه مذکوره صحیفه ای بود که جبرئیل به امر الهی برای حضرت فاطمه آورد و حضرت علی علیه السلام آن را کتابت فرمود و تلاوتش در احیانی که آن مخدره کبری از رحلت پدر بزرگوار غرق در دریای احزان و تأثرات شدید بود مایه تسلی و تشفی خاطر مبارکش میگردد" (قرن بدیع، ص ۲۸۸)

۲. سال نزول کلمات مکتونه از قلم معجز شیم حضرت عبدالبهاء ارواحنا فدا؛ در بیان مبارک ذیل معین و مشخص شده است. قوله عز بیانه " این کلمات مکتونه و لثالی مخزونه که از قلم حضرت بنیاء الله صادر در بغداد در سنه ۱۲۷۴ هجری نازل شده "

۳. به استناد انواح و آثار مبارکه میتوان گفت که این لثالی مخزونه بیک بار نازل نگردیده است چه که جمالقدم بنفسه المقدس در لوح خطاب به زین المقربین میفرمایند قوله عز بیانه: " در کلمات مکتونه ذکر نموده بودید بعضی از آن در یک لوح مرة واحده نازل و لکن در بعضی احیان فقرات دیگر نازل شده. بعضی کل را جمع نموده اند و بعضی متفرق است. اگر جمع شود احسن بوده عندالله ربک و رب العالمین "

۴. بنا به فرموده حضرت ولی امرالله کلمات مکتونه "جوهر تعالیم و زبده نصایح آسمانی" محسوب میگردد قوله جل بیانه: " این جوهر تعالیم الهی و زبده نصایح آسمانی که برای تلخیص ارواح و ارتقاء حقایق بشریه بعوالم عز روحانیه از قلم مالک البریه نازل گردیده ۰۰۰ " (قرن بدیع ص ۲۸۸)

۵. در لوح "بلبل الفراق" کلمات و استعارات و اصطلاحاتی آمده است که عینا در کلمات مکتونه نیز وجود دارد.

اهم مواضع موجود در این اثر:

۱. مقصد اصلی کلمات مکتونه به یک عبارت اینست که انسان را از تعلق به این دنیای فانی فارغ نماید و او را به اهداف اصلی روحانی خود نزدیک سازد.

۲. حضرت بنیاء الله در این صحیفه مختصر آنچه را که ضامن سعادت انسان و اصلاح عالم و سرور عالمیان است نازل فرموده در اختیار انسان قرار میدهند تا شاید حقیقت "ضیب جمیع علت های تو ذکر منست فراموشش منما" به عرصه ظهور آید.

۳. تاکید بر تطهیر قلوب از نقوش نفس و هوی به عنوان اساس موفقیت در هر کاری. (املک قلبا

جيداً حسناً منيراً لتملك ملكاً دائماً باقياً قديماً)

۴. تاکيد بر داشتن عدل و انصاف، اجتناب از حسد و حرص و غرور و خود ستانی. لسان را مخصوص ذکر رب خلق فرموده‌اند لذا نباید به غيبت و افترا آلوده گردد.
۵. تاکيد به داشتن کسب و کار و توجه به فقرا، توجه به امانت داری و اجتناب از ظلم.
۶. اهميت عهد و میثاق الهی و همواره عامل به رضای حق بودن و از مظهر امر و مرکز میثاق تبعیت نمودن.
۷. اهميت شهادت، تبلیغ و توجه به مقام حقیقی انسان.

بلبل الفراق

عنوان لوح: لوح بلبل الفراق (بلبل الفراق علی غصن الآفاق ینادی هذا الفراق ...)

مطلع لوح: (بلبل الفراق علی غصن الآفاق ینادی هذا الفراق یا ملاء الاشتیاق ...)

(در این وقت که طیر بقاء از ارض عراق پرواز نمود و اهل شوق بنار فراق در احتراق ...)

مخاطب: جمیع اهل بقاء (این نامه از این نمله فانیه بسوی اجبای خدا ارسال میشود).

محل نزول: بغداد

سال نزول: قبل از عزیمت به اسلامبول (۱۸۶۳ میلادی - ۱۲۷۹ هجری قمری)

لسان نزول: در دو قسمت فارسی و عربی

ماخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. قلم اعلی جلد ۴، ص ۳۲۴ (قسمت عربی لوح)

۲. قلم اعلی جلد ۴، ص ۳۶۴ - ۳۶۷ (قسمت فارسی)

۳. نفحات ظهور حضرت بقاء الله: تألیف ادیب طاهرزاده، فصل چهارده، ص ۲۶۲

۴. گنج شایگان: تألیف عبد الحمید اشراق خاوری، صص ۴۲ - ۴۵

سایر ملاحظات:

۱. این لوح از جمله انواح مبارکه است که از قلم جمال اقدس ابهی خطاب به جمیع اهل بقاء نازل گردیده. تاریخ نزول این لوح یقیناً بعد از نزول لوح ملاح القدس بوده است (نوروز ۱۸۶۳).

۲. محتویات این لوح نشان میدهد که تاریخ نزولش در ایامی بوده است که جمال اقدس ابهی و پیروانشان وسایل سفر را تدارک مینمودند قوله تعالی: "در این وقت که طیر بقاء از ارض عراق پرواز نمود"

۳. قسمت اعظم این لوح بابعضی از قطعات کلمات مکنونه فارسی ارتباط مستقیم دارد. هرگز شنیدیکه بلبل باغ الهی جز بگلزار روحانی راحت جوید و یا مقرر گزیند و یا آنکه همدرد سبای عشق جز در سبای روح وطن گیرد و یا قلوب عاشقان جز جمال معشوق منظوری طلبد ...

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. القاب جمال اقدس ابهی در عواله عبودیت و مظهریت:
"بلبل الفراق"، "خیر الوفا"، "ورقا النجر"، "طیر بقاء"، "نمله فانیه"، "خیر عراقی"، "جمال سبحانی"،
"حرم ربانی"، "گل"، "باب"، "بلبل باغ الهی"، "عندلیب الفراق"، "حمامة الروح"، "بلبل وثاق"، "طیر"،
"بلبل گلزار الهی".

۲. اشاره به هجرت جمال قدم از عراق به اسلامبول.
۳. ایام وصل و عیش روحانی به جدائی و حزن مبدل خواهد گشت:
به علت این جدائی نسایم سرور قطع گردیده و ایام خوش به اتمام رسیده است.
۴. با وجود کل این بلایای وارده در جمیع احوال شاکر درگاه حق بوده و خواهیم بود. در حالی که بلایا بر ما جاری است شکری نماییم خداوندی را که ما را برگزیده با آنکه در سبیلش معرض این بلایای متواتره و رزای متوالیه واقع شویم.
۵. تاسف مظہر امر الله لاجل عدم اقبال خلق با وجود تذکرات و دعوتبای متوالی و پی درپی.

لوح حق

مطلع لوح: هذا لوح الحق قد نزل من جبروت الأمر و من یقرنه و یتفکر فیہ ...
مخاطب: اهل عالم به طور اعم و اهل بیان به طور اخص دز این لوح مبارک مورد خطاب واقع گردیده اند.

محل نزول: بغداد

سال نزول: بعد از مراجعت از سلیمانیه

ماخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. گنج شایگان، عبدالحمید اشراق خاوری، ص ۴۰-۳۷

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. در این لوح مبارکه عبارت "لوح الحق" بیک عبارت به بیانات مظہر ظہور زمان اطلاق می گردد که از طرف "حق" (خداوند) بر "مطلع الحق" نازل می گردد.
۲. احمیت و فاداری اهل حق به عهد و میثاق الهی مبنی بر تصدیق مظہر ظہور بعد.
۳. عظمت قوای مکنونه در ظہور جمال اقدس ابنی.
۴. اگر ملاء حق با چشمانیکه از شئونات امکانیه پاک و منزده گشته به مظہر این ظہور ناظر گردند فی الحقیقه شہادت خواهند داد که جمیع مطالع و مشارق و مکامن و مظاهر حق در حول این حق (جمال قدم، مظہر ظہور زمان) که توسط حق (غیب منیع لایدرک) ظاهر گشته است طواف مینمایند.
۵. اگر برقع جلال را از وجه اش کنار بزند، جمیع اشیاء بتأییدات روح انقدس شہادت خواهند داد که هیچ حقی غیر از مظہر امر نبوده و نیست و همه ما در ساحت او ساجد بوده و هستیم.
۶. او همان کسی است که مظاهر حق در جلوی او مشی نموده و مضاع ارباب از کنارش (وراء او) عبور نموده و جواهر سبحان در سمت راستش واقعند و هیاکل الرحمن در ظرف چپش واقع گردیده اند و اهل بیان را به علت اعتراضشان و عدم اقبالشان مورد سوال قرار میدهند.
۷. اهل بیان به مظہر نفس حق که حضرت اعلی بود ایمان آوردند ولی از مرسلش اعتراض نموده بر او کفر ورزیدند.
۸. خطابات قبریہ شدیده به اهل بیان به علت انکار موعود و وارد نمودن بلایای زیاد بر او.
۹. بخاطر انکار اهل بیان و اعمال سوء ایشان عیش ملاء اعلی دگرگون گشت و وجه کبریا زرد گردید.

لوح حوریه

عنوان لوح: لوح حوریه (الخروج ضلعاً منها لیظهر انوار جمالك... طلعت حوریت النی كانت فی ازل الازال فی سرادق القدس...)

مطلع لوح: بسم الله الاقدس العلی الابهی سبحانک اللهم یا الهی اذکرک حینئذ...

مخاطب لوح: اهل عالم

لسان نزولی: عربی

محل نزول: بغداد

سال نزول: بعد از مراجعت از کوههای سلیمانیه

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلی جلد ۴، صفحات ۳۴۲-۲۳۵۰

۲. نفعات ظهور حضرت بقاء الله، جلد ۱، صفحه ۱۳۹

سایر الواحی که به فهم محتویات این لوح کمک مینمایند:

۱. قصیده عز ورفائییه

۲. لوح (الواح) نقطه

۳. حور عجاب

۴. لوح رویا

۵. لوح ملاح انقدس

۶. سوره هیکل

اهم مواضیع موجود در این لوح:

۱. توضیح خلقت رضوان الهی لاجل ظهور حقایق ابدی و انوار ازلی برای اهل ارض.

۲. به عرصه ظهور آمدن حوریه الهی (آن حقیقت ازلی و ابدی) که در سرادق قدس و سراپرده عصمت و عزت موجود بود.

۳. شرح و توصیف حقایق ازلی و ابدی موجود در مظهر امرالله بلسان تمثیل بدیع.

۴. حقایق این حوری مقدسه (مشیت اولیه روح القدس بقاء الله) را کما هو حقّه احدی غیر از خداوند متعال آگاه نبوده. ملاء اسماء و اهل ملکوت انشاء از عرفانش قاصر بوده و خواهند بود.

۵. به طراز حق این حوری (مظهر امرالله) مقدسه خود را طالع نموده و انوار وجهش اهل زمین و آسمان را نورانی و منصعق ساخته است.

۶. این حوری حقیقتی است که به حرکتی کل عالم وجود در ظلش بحرکت می آید. جلوه اش یکبار بصورت ماء حیوان است و بار دیگر مثل نار خود را جلوه میدهد.

۷. از نعمات این حوری نعمات الهی بگوش میرسد و جمیع عوالم معانی در نقطه ای از کلماتش موجود است.

۸. اشارات فی قمیص تمثیل بدیع به عظمت ظهور جمال اقدس ابهی و استمرار ظهورات الهی.

۹. عبودیت جمال اقدس ابهی در برابر حق تعالی و اشاره به شدت بلایای وارده بر آن حضرت بزرگوار

بحدی که قابل ذکر و توصیف نبوده و نیست.
۱۰. مقام وحدانیت عالم امر و عالم حق (توحید صفات و افعال) و اشاره به عظمت مقام جمال اقدس ابی به عنوان محبوب عالمیان.

لوح سبحان ربی الاعلی

عنوان لوح: حرف البقاء - لوح سبحان ربی الاعلی
مطلع لوح: یا حرف البقاء فالبس نعلین الانتطاع ثم امش علی رفراف الاعلی ...

مخاطب: حاجی میرزا موسی جواهری

محل نزول: بغداد

زمان نزول: در آستانه اظهار امر علنی حضرت بنیاء الله (۱۸۶۳ میلادی)

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه: در باره این لوح:

۱. گنج شایگان، عبدالحمید اشراق خاوری، صفحات ۶۴-۶۱

سایر ملاحظات:

۱. وجه تسمیه این لوح مبارک به حرف بقاء آن است که لوح مبارک به عبارت "یا حرف البقاء" شروع میشود. عنوان دیگر این لوح مبارک "سبحان ربی الاعلی" از متن لوح مبارک اخذ گردیده است. این عبارت بیست و یکمرتبه (۲۱) در این لوح تجدید نزول یافته و در انتهای هر مطلبی دیده میشود.

۲. این لوح مبارک با الواح قصیده عز ورقائیه، لوح حوریه و لوح رؤیا ارتباط زیادی دارد چه که در جمیع این الواح عظمت مقام جمال اقدس ابی و شدت ظهور مبارکشان مطرح گردیده است.

۳. میرزا موسی جواهری مالکیت بیت مبارک حضرت بنیاء الله را در بغداد داشت و میل داشت که آنرا به جمال قدم تقدیم نماید ولی آن مولای بیهمتا در عوض امر فرمودند که آن بیت به قیمتی عادلانه از ایشان اتیاع گردد. این همان بیت الله اعظمی است که رب توانا آنرا زیارتگاه اهل بهاء تعیین فرموده و یکی از دو مقامی است که در کتاب اقدس حجتش واجب گردیده است.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. تأکید در انتطاع از شئون دنیا.

۲. اهمیت وفاداری به عهد و میثاق الهی و مقامات روحانی اهل وفا.

۳. عظمت مقام جمال اقدس الهی و ظهور مبارکشان.

لوح شکر شکن

عنوان لوح: لوح شکر شکن (شکر شکن شوند...)

مطلع لوح: هو العلی الاعلی:

شکر شکن شوند همه خوطیان هند زین قند پاری که به بنگاله می رود

مخاطب: بصورت ظاهر سید حسین متولی و لیکن مخاطب اصلی میرزا سعید خان وزیر امور خارجه ناصرالدین شاه است.

محل نزول: بغداد

زمان نزول: در اواخر ایام اقامت در بغداد

لسان نزولی: زبان فارسی

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. دریای دانش، صص ۱۵۰ - ۱۴۴

۲. نفحات ظهور حضرت بهاءالله، جلد ۱، صص ۱۷۰ - ۱۶۳

سایر ملاحظات:

۱. این لوح مبارک در جواب عریضه ای است که توسط سید میرزا حسین متولی، یکی از بایان که شهرت خوبی در بین عام و خاص نداشت، به حضرت بهاءالله تقدیم شده بود و متضمن پیامی بوده است از طرف میرزا سعیدخان وزیر امور خارجه. این لوح از قلم اعلیٰ بزبان فارسی نازل گشته است. این لوح در زمانی که دسیسه ها و توطئه های شیخ عبدالحسین طهرانی سبب شد که شاه به میرزا سعید خان وزیر امور خارجه فرمان دهد که از حکومت عثمانی تقاضای اخراج حضرت بهاءالله را از بغداد کند، نازل گردیده است.

۲. در این عریضه به حضرت بهاءالله پیشنهاد شده بود که برای حفظ جان خود از خانه خارج نشوند، در جواب وی این لوح عظیم الشأن از قلم مالک القدر نازل گردید.

۳. بعضی به این نتیجه رسیده اند که سید میرزا حسین مؤمن واقعی به دیانت حضرت باب نبوده و ایمان او بیشتر جنبه مصلحتی و جاسوسی داشته است.

۴. یکی از نکات تاریخی در باره این لوح آنست که تا سالهای اخیر گمان می رفت که مخاطب آن میرزا سعید خان گرمرویی وزیر امور خارجه ایران در آن ایام بوده است که از قرار معلوم نامه ای به ظاهر دوستانه به حضرت بهاءالله تقدیم نموده و بگمان خود جمال اقدس ابی را از مخالفتی مخالفین مطلع ساخته ایشان را تشویق به خروج از بغداد مینماید. تحقیق اخیر در دائره مطالعه نصوص و الواح در ارض مقصود نشان داده است که مخاطب ظاهری این لوح سید حسین متولی بوده است.

۵. پس از آنکه این لوح از یراعه مبارک جمال اقدس ابی عزّ نزول یافت، حضرت بهاءالله امر فرمودند که نسخه هایی از آن به تعدادی از شخصیتهای مهم کشوری و مذهبی ارسال شود تا شاید اولیای امور به حقایق مستوره در ظهور مبارکشان و صبر و طاقت آن حضرت بزرگوار در برابر مصائب وارده بر ایشان، مطلع گردند.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. مؤمنین به حق از بلایا ناراحت نمی شوند و راضی به قضای الهی هستند.

۲. مؤمنین حقیقی از جهان و جهانیان می گذرند و با تمسک به توکل و توکل در راه حق هر خطری و مشقتی را به جان و دل قبول می نمایند.

۳. احدی قادر نخواهد بود که صدمه ای به امرالله وارد نماید و یا آنکه حقیقت را کتمان کند.

۴. پیامبران الهی جز تحمل بلایا و شدايد در راه حق و حقیقت راه دیگری را انتخاب ننمودند. با وجود آن که همیشه از دست مشرکین و مغرضین در رنج و عذاب بوده اند.

لوح غلام الخلد

عنوان لوح: لوح غلام الخلد (هذا غلام الخلد...)

مطلع لوح: هذا ذكر ما ظهر سنة الستين في ايام الله المقتدر المهيم العزيز

العليم اذا قد فتح ابواب الفردوس و طلع غلام القدس بشعبان مبین ...

مخاطب: اهل عالم

محل نزول: بغداد

سال نزول: در رضوان (آپریل ۱۸۶۳ میلادی)

لسان نزولی: در دو قسمت عربی و فارسی

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. ایام تسعه، عبد الحمید اشراق خاوری، صص ۹۹ - ۹۲

۲. نفحات ظهور حضرت بهاءالله، جلد ۱، صص ۲۳۱ - ۲۳۵

سایر ملاحظات:

این لوح در تجلیل سالگرد بعثت حضرت رب اعلی از قلم اعلی نازل گشته است.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. این لوح مبارک در وصف عظمت یوم الله است یومی که در آن حقایق مستوره در خزائن غیب

بفضل حق بر اهل عالم عرضه گردیده است.

۲. توصیف خصائل ممتازه این ظهور مبارک: (اسم عظیم، روح عظیم، کشف عظیم...)

۳. اوصاف مظهر امرالله در این لوح مبارک: (این اوصاف در وصف عظمت امرالله نیز

صادق است)

جمال الغیب - حوریه البهاء - حوریه الخلد - جمال عظیم - جمال الخلد - روح عظیم - اسم

عظیم - حسن عظیم - طراز عظیم - نور عظیم - جذب عظیم - صور عظیم - نور قدیم - علم

عظیم - کشف عظیم - غلام القدس - غلام روحانی - جمال سبحانی - جمال ذوالجمن - جمال

جانان ...

۴. اوصاف شریعت الله در این دور بدیع:

ماء معین - امر عظیم - امر بدیع - سر عظیم - علم عظیم - عطر عظیم - خمر باقی -

تجلیات قدس صمدانی.

۵. موقع قرب و وصال است چه که صبح هدایت دمیده و شمس حقیقت طالع گشته است.

۶. تشویق به انتضاع از جمیع ما سوی الله و توجه به حق.

لوح فتنه

عنوان لوح: لوح فتنه

مطلع لوح: ان يا فتنه البقا فانتظري فتنه الله المبيمن القيوم ...

مخاطب: شمس جهان نوه فتحعلی شاه قاجار

محل نزول: بغداد

سال نزول: بعد از مراجعت از سلیمانیه

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. مائده آسمانی، جلد ۴، صص ۲۶۱-۲۶۵

۲. نفحات ظهور حضرت بهاء الله: تألیف ادیب ظاهرزاده، فصل ۹، صص ۱۴۲-۱۵۲

۳. با قطعات مختلفه کلمات مکنونه فارسی و عربی ارتباط مستقیم دارد به عنوان

ذکر مثال به شماره های ۴۸-۵۱ کلمات مکنونه عربی میتوان اشاره نمود.

سایر ملاحظات:

۱. شاهزاده شمس جهان از جمله دوستان نزدیک جناب طاهره بود، شمس جهان به بغداد سفر نمود و بشرف لقای جمال اقدس ابهی فائز گشته و در جرگه مومنین باوفای آن حضرت در آمد.
۲. این ورقه مؤمنه (شمس جهان) در بین اطرافیان خود به فتنه شهرت داشت.
۳. شمس جهان به لقب ورقه الرضوان از جمال اقدس ابهی مفتخر و متباهی گردیده است.
۴. بعضی از نفوس مبارکه علمای فی البیاء معتقدند که این لوح مبارک در ادرنه نازل گردیده است.
۵. بلایای وارده بر نفوس مؤمن عنایت حق است و بنابر این باید نتیجه فضل حق محسوب گردد و نه عدل او.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. لوح فتنه من البدو الی الختم دربارہ امتحانات الهیه است.
۲. امتحانات شامل همگان می شود.
۳. خداوند متعال جمیع موجودات را در جمیع مراتب امکانی امتحان می کند. (حتی پیامبران، انبیاء و رسولان نیز امتحان می شوند).
۴. خداوند متعال همه کسانی را که ادعای ایمان و محبت می نمایند، امتحان خواهد نمود.
۵. این امتحانات حتمی است.
۶. خداوند متعال نفوسی را که هرگز از خداوند غافل نگشته اند امتحان می نماید تا حقیقت ایمان و عرفانشان ظاهر گردد.

لوح کل الطعام

عنوان لوح: لوح کل الطعام (شرحی بر آیه قرانی کل الطعام کان حلاً لبنی اسرائیل ...)

مطلع لوح: هو المقتدر علی ماتشاً بامر من لدنه و هو الله کان علی کلشی قدیراً

مخاطب: حاجی میرزا کمال الدین نراقی

لسان نزولی: عربی

مجله نزول: بغداد

سال نزول: اندکی قبل از عزیمت به کردستان

مآخذ مطالعه درباره این اثر:

۱. مائده آسمانی، جلد ۴، صص ۲۶۵-۲۷۶ (متن لوح)
۲. کتاب قرن بدیع (یک جلدی)، فصل ۷، صص ۲۴۵-۲۴۶
۳. نفحات ظہور حضرت بهاء الله جلد ۱، تألیف ادیب طاهرزاده، صص ۶۵-۷۰

سایر ملاحظات:

۱. جد پدری میرزا کمال الدین - حاجی ملا مهدی نراقی صاحب محرق القلوب است که در وصف بلایای وارده بر حضرت سید الشهدا و ذکر فضائل و کمالات حضرت امام حسین نوشته شده است. همین کتاب بود که حضرت نقطه اولی را در زمانی که آن حضرت در قلعه ماکو مسجون بودند بیاد شهدا به گریستن وامی داشت.
۲. میرزا کمال الدین خنل کوچکی بنام علی داشت که در یوم خروج حضرت بهاء الله از بیت الله بغداد بقصد باغ رضوان در جلو بیت - زوجه او علی را باقدام مبارک میافکند و طفل با دست خود دامان هیکل اقدس را می گیرد. همین طفل است که بعداً به معاون التجار ملقب و در سن ۶۰ سالگی در کاشان برتبه شهادت فائز گردید.
۳. حاجی میرزا کمال الدین طی عریضه ای از حضرت بهاء الله استدعا نمود که از میرزا یحیی ازل که ادعای جانشینی حضرت باب را داشته و به عنوان منتخب آن حضرت شناخته می شد بخواهند که تفسیری بر آیه قرآنی " کُلّ الطعم کان حلاً لبني اسرائيل الا ما حرّم اسرائیل علی نفسه " بنویسد. جواب میرزا یحیی ازل بقدری ناشایسته بود که میرزا کمال الدین را دچار یأس نموده ایمانش از او سلب گشت. پس از این واقعه میرزا کمال الدین از حضرت بهاء الله تقاضا نمود که او را در باره مقصود حقیقی این آیه مبارکه راهنمایی فرمایند. لوح کل الطعم در جواب به سؤال این عالم جلیل از یراعة قلم اعلی عز نزول یافته و سبب تقلیب او گشته اسباب عرفان و ایمان به حضرت بهاء الله را برایش فراهم نمود.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. اشاره به نیت مبارک مبنی بر خروج از مدینه انّه.
 ۲. اشارات به مصائب وارده بر هیکل مبارک از طرف مدعیان محبت.
 ۳. توضیح مبسوطی بر آیه مبارکه قرآنی که در خصوص طعام و ابناء اسرائیل در سوره نساء آیه ۹۳ نازل گردیده است. حضرت بهاء الله در این لوح توضیح میدهند که این آیه قرآنی در عوالم روحانی الهی دارای معانی لاتحصی میباشد و اکثر این معانی از حیثه درک انسان خارج است.
 ۴. جمال قدم در این لوح به عوالم خمس: هاهوت، لاهوت، جبروت، ملکوت و ناسوت اشاره میفرمایند و در باره هر یک توضیحات بدیعی نازل فرموده اند.
- عالم هاهوت را به "جنة الاحدیة" تعبیر فرموده آنرا متعلق به رتبه انوہیت و غیب منیع لایدرک میدانند.
- عالم لاهوت - عالم ارتباط حق با مظاهر امرش میباشد. در این مقام مظاهر ظہور در بحر لقای الهی مستغرقند و در فنای محض و نیستی بحت بات سیر می نمایند.
- عالم جبروت - عالم نفوس مقدسه ای که مظہر صفات حق میباشند است.
- عالم ملکوت - عالم تعیینات است که در این لوح تحت عنوان "جنة العدل" از آن یاد می گردد.
- عالم ناسوت - یعنی این دنیای فانی که به عنوان "جنة الفضل" تعبیر گشته اهمیت استفاده از این

دنیا را در پیشرفت اهداف روحانی تاکید می نماید.

۵. کلمه طعام در مقامی بعنوان "کل علوم" و در جایی دیگر بعبارت "معرفة صاحب الامر" و علم الهی تعبیر گردیده است. حضرت بهاء الله کلمه طعام را در مقامی اشاره به ولایت بعد از صعود حضرت رسول تعبیر فرموده اند.

۶. کلمه "اسرائیل" و "ابناء اسرائیل" در یک مقام به حضرت رب اعلی و پیروانشان تعبیر گردیده است.

۷. در این لوح مبارک از جناب قدوس که اجل و اعظم از کل حروف حی بیان محسوب اند بعنوان "نقطه آخری" یاد فرموده اشاره به ارتباط نزدیک آن حضرت با مظہر ظهور دور بیان حضرت "نقطه اولی" می گردد.

لوح مریم

عنوان لوح: لوح مریم، لوح ناله بدیعه و گریه ربیعه

مطلع لوح: ای مریم مظلومیتم مظلومیت اسم اوکم را از لوح امکان محو نمود

مخاطب: مریم دختر عمه جمالقدم

محل نزول: بغداد (ای مریم از ارض طا بعد از ابتلای لا یحصى بعراق عرب بامر ظالم عجم وارد شدیم)

سال نزول: مکر بعد مراجعت از سلیمانیه

لسان نزولی: فارسی

ماخذ مطالعه: در باره این اثر:

۱. ایام تسعه، صفحات ۳۶۷-۳۶۶

سایر ملاحظات:

۱. جمال اقدس ابی در متن این لوح مبارک، خود بنفسه المقدس لوح را ناله بدیعه و گریه ربیعه نام نهاده اند، قوله تعالی: "باری ای مریم این لوح را بناله بدیعه و گریه ربیعه نام نهادیم" حضرت ولی مقدس امرالله در ضمن شرح وقایع دوره بغداد از این لوح مبارک تحت عنوان "لوح مریم" یاد فرموده اند.

۲. مریم با حضرت بهاء الله چهار نسبت داشتند: یکی دختر عمه جمالقدم بودند دیگر خانم برادر ابی آن حضرت بودند (زوجه آقا میرزا رضاقلی). دیگر خواهر مهد علیا حرم مبارک بودند و بالاخره ایشان خواهر شوهر دختر عمو و خواهرزاده امی آن حضرت بودند (خواهر میرزا محمد وزیر شوهر حوا خانم)

۳. از القاب دیگر مریم در آثار مقدسه جمال اقدس ابی، ورقة الحمرا میباشد.

۴. بنا بر تبیینات حضرت ولی مقدس امرالله مقصود از "اسم اوکم" در این لوح حضرت رب اعلی میباشد.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. اشاره به صدمات و بلایای وارده بر حضرت بهاء الله.

۲. علت رفتن از ایران عشق محبوب و رضای مقصود بوده که به دستور ظالم عجم انجام گرفت.

۳. استقامت در مقابل بلایای وارده در راه حق.
۴. شئونات قدرتم سبب حسادت دشمنان گردید.
۵. اشاره به مباحث سلیمانیه و علت این عمل.
۶. عظمت امرالله و غفلت ناس حتی نزدیکان آن حضرت.
۷. صاحبان بصیرت قادر بدرک معارف عالییه خواهند شد.
۸. خداوند متعال مُهر از روی اسرار برداشته است و لکن فقط منقطعین قادر به درک این اسرار و رموزات الهیه هستند.
۹. حفظ و حرمت امرالله و تبلیغ شریعت الهی.
- "این بنده فانی در مراقبت امرالله و ارتفاع او بقسمی قیام نموده که گویا قیامت مجددا قائم شد چنانچه ارتفاع امر در هر شهری ظاهر و در هر بلدی مشهود..."
۱۰. اهمیت پاکی قلب، دوری از تقلید و انقطاع از دنیا و خرق حجابات اوهام.
۱۱. نظر انسان باید همیشه به اصل حقیقت و شجره باشد و نه به اوراق که امکان دارد از درخت جدا گشته به خاک راجع گردد.
۱۲. با ابرار مونس شدن و از مرافقت و مجالست اشار بر حذر بودن.
۱۳. قدر این ایام را دانستن.
۱۴. جمیع انبیای الهی مورد ظلم و ستم واقع گشته اند و ما هم راضی بقضای الهی بوده و هستیم.

لوح ملاح القدس

عنوان لوح: لوح ملاح القدس (از یا ملاح القدس ...)

مطلع لوح: هو العزیز المحبوب ان یا ملاح القدس فاحضر سفینه بقاء...

مخاطب: اهل عالم بطور اعم و مومنین به طور اخص

محل نزول: در مزرعه وشاش در کنار بغداد

سال نزول: یوم پنجم نوروز ۱۸۶۳ میلادی

لسان نزولی: در دو قسمت فارسی و عربی: (لوح ملاح القدس قسمت عربی و فارسی)

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلی، جلد ۵، صفحات ۱۸۵-۱۷۶

۲. مائده آسمانی، جلد ۴، صفحات ۳۴۲-۳۱۳

۳. نفحات ظہور حضرت بهاء الله، جلد ۱، صفحات ۲۶۱-۲۴۷

۴. متن انگلیسی لوح در کتاب Writings of Baha'u'llah چاپ هند صفحات ۷۱۳-۷۱۷

سایر ملاحظات:

۱. لوح ملاح القدس در باره حقایق مستوره در عالم امر میباشد که بتدریج به عرصه ظہور می آیند. این حقایق مربوط به سیر تکاملی قوای مکنونه در این شریعت عظیم الشان و اقبال ناس به این دین میباشد که بتدریج منجر به امتحانات لایحسی گشته سبب تفریق حق از باطل میگردد. در اهمیت

این لوح بیان حضرت سرالله الاعظم گویا بمطلب است قوله تعالی: "لوح ملاح القدس را بخوانید تا به حقیقت بی برید و ملاحظه نمائید که جمال مبارک وقایع آتیه را از پیش بتمامه خبر دادند..."

(منتخباتی از مکاتیب حضرت عبدالبهاء، جلد ۱، صفحه ۳۰۴)

۲. حضرت ولی مقدس امرالله عبارت "الفتی العراقي" را به حضرت بهاء الله تبیین فرموده اند. به عبارت دیگر مقصود از جوان عراقی (الفتی العراقي) نفس مبارک جمال قدم میباشند.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. تبیین و مفاهیم حقیقی نار، سدره و خلع نعل حضرت موسی که در تورات آمده است. مطابق نصوص مبارکه بپائی اظهار امر حضرت کلیم روح ما سواه فذاه به علت عدم طاقت بشر از درک حقایق عالیه و جواهرات مجرد بصورت تمثیل و در قمیص متشابهات ذکر گردیده تا شاید این خلق ضعیف مضطرب نگشته و شدت ظهور اسباب حجابات را فراهم ننماید. بنا بر این میتوان گفت که شجر و نار و ید بیضا و خلع نعلین همواره اشاره ای به مقامات عالیه عرفان نموده و می نمایند. در این لوح مبارک نار به جمال حق و درخت به سدره بقا و نعل به نفس و هوی تعبیر گردیده است.
۲. عظمت ظهور جمال اقدس انبئی و شدت بروز حقایق الهی در این ظهور در مقایسه با ظهورات قبل.
۳. مظهر امر الله مؤمنین خود را هشدار میدهد مبدا اراده وصول و ورود به مقامات عالیه ای که فقط متعلق به حق و مظاهر امرش است، را نمایند و لکن همواره سعی نموده که به بالهای انقطاع از ما سوی الله به آن مقاماتی که مقدس از ذکر و فهم عالم خلق است واصل گشته و به امورات عالیه الهی مطلع گردند تا جایی که مدارج تحدید را طی نموده به مقامات توحید و یگانگی واصل شوند.
۴. بعضی از نفوس بعد از وصول به این مقامات عالیه بصیرت روحانی خود را از دست داده انذارات حق را نادیده گرفته و حدودات امکانی خود را منکر گشته و اراده وصول به مقاماتی که ما فوق شأن و حدودات ایشان است می نمایند.
۵. تجاوز این نفوس از حدودات امکانی خود سبب می شود که صاحب امرالله ایشان را طرد نموده و به مقاماتی که سزاوار آنان است راجع نماید (اصل طرد روحانی)
۶. هر کسی که در قلبش عشق به مظهر ظهور زمان (جمال قدم) نباشد قادر نخواهد بود که بمقامات عالیه واصل گردد. (الفتی العراقي النورا لقب مظهر ظهور زمان - حضرت بهاء الله میباشد)
۷. حور انبئی (حقیقت مظهر ظهور الهی) به علت آنکه از پیروان خود وفا نندید به حال خود گریست و به مکان اصلی خود باز گشت و ندا نمود که از این مدعیان راحه وفا یافت نگشت. (به لسان تمثیل بی وفائی پیروان نمایش داده شده است)
۸. اشاره به شدت بلایای وارده بر مظهر امر الهی توسط نفوسی که به عهد و میثاق انبئی وفا ننمودند. شدت انزال بلایای وارده بر جمال قدم اسباب حزن ملاء اعلی و مقربین ساحت کبری را فراهم نمود.

عنوان لوح: لوح مدینه التوحید (هذا مدینه التوحید...)

مطلع لوح: هو العزیز الوحید العالی العلی الفرید تلک آیات الکتاب فصلت آیاته...

مخاطب: شیخ سلمان هندیجانی (اَنک انت یا سلمان...)

محل نزول: بغداد

زمان نزول: من بعد مراجعت از سلیمانیه (۱۸۶۳ - ۱۸۵۶)

لسان نزولی: عربی

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. مائده آسمانی، جلد ۴، صفحات ۳۲۹ - ۳۱۳

۲. الوهیت و مطهریت، جلد دوم - دکتر داودی - تهیه و تنظیم وحید رافتی

۳. نفحات ظهور حضرت بهاء الله، جلد اول، صفحات ۱۳۳ - ۱۲۳

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. تنزیه و تقدیس حضرت پروردگار از جمیع شئون امکانی و حدودات انسانی.

۲. توحید ذات، صفات و افعال حق و عدم اقتران او به شیء در عالم ابداع و اختراع.

۳. هر آنچه در عالم انشاء موجود است توسط کلمه الله (کلمه ای به امر او) به عرصه وجود آمده است.

۴. عرفان جمیع موجودات در اعلی رتبه مقامات، عرفان مظهر امرالله است (عرفان آیت او) و این غایت عرفان قاصدین است چه که عرفان حق بذاته و بنفسه محال است.

۵. از آنجائی که عرفان خداوند متعال ممکن نباشد، خداوند به فضل وجودش رسولانی را مبعوث فرموده و شناخت این مظاهر مقدسه را شناخت خود و تقرب بسوی ایشان را نزدیکی به خود و اطاعت ایشان را نفس اطاعت از خودش مقرر فرموده است.

۶. انسان باید با جمیع وجودش (روح و نفس و گفتار و اعمالش) شهادت به یکتائی حق و عبودیت خلق دهد.

۷. با تمام وجود به سوی حق توجه داشتن. (قدر این ایام را دانستن و شاکر بودن بخاطر فضل حق و منقطع بودن از نفس و هوئی و محروم نگشتن از نسائم الهی)

۸. باید حق را بضرقتی که امروز توسط حق عرضه گردیده است شناخت و از راهبای تصنعی دیگر عرفانی خود باید رهائی جست و منقطع گردید.

۹. این بهاری است که به فضل حق ظاهر گشته است و این ربیع خرفی بدنبال ندارد.

۱۰. نفوسی که از شهادت در راه حق فرار می نمایند خود را از روائح قدسیه بی نصیب کرده از غافلین محسوب خواهند شد. (این نفوس در لقای حق شک دارند لذا از غافلین شمرده شوند)

۱۱. عنقریب جمیع این امورات برچیده می شود و جمیع در مکنم قدس به اسرار الهی مطلع گشته و به حال خود حسرت خواهند خورد که چرا از ذکر حق غافل گشتند.

۱۲. توجه دادن نفس خود و دیگران به آنچه نازل گردیده است تا شاید در جمیع قلوب تقلیب روحانی ایجاد گردد.

۱۳. خضوع و خشوع و عبودیت محض جمال اقدس ابنی در مقابل توضیح و جواب سئوال سائل از مقامات توحید.

۱۴. مقامات و مراتب توحید لایحسی است و احدی کما هو حقّه قادر به شمارش این مقامات نبوده

و نخواهد بود.

۱۵. استمرار فیوضات الهیه و عدم تعطیل فیض حق (شریعت الله) و تعویق در امرالله.

۱۶. حق جل جلاله از شئون علمی خلق بی نیاز است. اگر اراده نماید می تواند جمیع علوم را در

هم به پیچد. او کسی است که جمیع سموات و ارض در قبضه قدرت اوست.

۱۷. جوهر توحید و تحدید در نزد حق یکی است (در حد سواست) و لکن اکثر خلق در فراش نادانی

خفته اند.

۱۸. اگر او آیات توحید را محو نماید و بجای آن به تحدید حکم کند، از برای احدی جایز نیست که

چون و چرا (لِمَ و بِمَ) گوید.

۱۹. توحیدی که عباد به آن مشغولند در اعلیٰ جواهر تجرید گویای حرفی از علوم مستوره در خزائن

علم حق نبوده و نیست و لکن چون رحمت خداوند شامل همه ممکنات است، قبول می نماید از عباد

آنچه را که به آن امر شده اند در زمان هر رسولی چه که کما هو حق احدی قادر به شناخت خداوند

نبوده و به بدایع علمش واصل نگردیده است.

۲۰. از جمله مقامات توحید، توحید ذات است، عرفان عرفا و بلوغ بلغا در این ساحت معدوم صرف

است چه که در این مقام نه برای او ولی است و نه نصیر، نه شریک است و نه شبیه.

۲۱. کثرت صفات و اسماء هرگز نمی تواند به حق راجع گردد چه که در ساحت او صفات عین ذات

است و این حقیقتی است که احدی قادر به درک آن نباشد.

۲۲. جمیع اسماء و صفات به رسولان او راجع می گردد چه که آنانند مرایای صفات و مطالع اسمای

خداوند متعال. این که پیامبران را مظهر جمیع اسماء حسنی و صفات علیا خود قرار فرموده آنست

که احدی از عرفان صفات او در جبروت اسما محروم نگردد. این بدرستی که نتیجه فضل حق است بر

بندگان.

۲۳. موحد حقیقی کسی است که صفات رسولان خدا را بعینه صفات حق دانسته تا جایی که فرقی

بین خدا و پیامبرانش ملاحظه ننماید و این است توحید حقیقی.

۲۴. عارف حقیقی جمیع اشیاء را مظهر تجلی حق می داند تا جایی که بر او ثابت شود که هیچ

حقی به غیر از خدا نبوده و نیست. (غیر از خدا چیزی وجود نداشته و ندارد)

۲۵. بر موحد فرض است که شهادت دهد به این که فرقی بین کلمات حق نبوده و نیست چه که جمیع

آیات الله از قبل حق نازل گردیده است. هر آنچه که بر پیامبران نازل شده است حق است و از طرف

خداوند متعال بر ایشان نازل گردیده است.

۲۶. جمیع ادیان (شراعی) از نقطه ای واحد ظاهر گشته اند و با وجود اختلاف در این مذاهب در

اعباد و اعصار مختلفه، فی الحقیقه اختلافی در آنان نبوده چه که جمیع ادیان از طرف حق ظاهر

شده است و امر حق واحد است.

۲۷. وحدت مظاهر امرالله: ای ملاء توحید مبادا که فرقی بین مظاهر امرالله و یا آنچه بر آنان از

آیات الله نازل گردیده اید قائل گردید. (فرقی بین پیامبران و آثارشان نبوده و نیست) - هر آنچه از

این نفوس مقدسه ظاهر میشود همانا از طرف خداوند متعال است و لذا نباید فرقی در افعال و اعمال

این نفوس مبارکه ملاحظه نمود. (هر چه میگویند و هر طوری عمل می کنند مطابق اراده حق

تعالی است)

۲۸. هرکس فرقی بین مظاهر ظهور و کلماتشان و یا احواشان و افعالشان قائل گردد. اگر چه این فرق

کوچک و غیر قابل احصاء باشد بدرستی که او مشرک بانالله محسوب می شود. (مشرک کسی است که

به توحید مظاهر مقدسه قائل نباشد)

۲۹. توحید افعال: و آن عبارت از آنست که ما جمیع آنچه را که ظاهر می شود در عالم اعمال من قبل الله دانسته، حقّ جل جلاله را محرک اصلی جمیع اشیاء بدانیم.
۳۰. وحدت مظاهر مقدسه در مقام تنزیل است و در این مقام است که حکم توحید و تفرید در حقشان صادق است و نکن در مقام تفصیل و فرق بعضی بر بعضی برتری دارند بمثل نقطه و حروفات که حروف حول نقطه می چرخند و از نقطه ایجاد گردیده اند. (دو مقام توحید و تفصیل مظاهر امر)
۳۱. علم حق و اختیار خلق: علم خدا به کل آنچه قبل از خلقت شینی و بعد از خلقت شینی احاطه کامل دارد. مبدا امر مشتبه شود که با وجود داشتن چنین علمی، چگونه است که خداوند متعال معذّب می کند عبادش را بخاطر گناه... جواب آنست که خداوند در ضمن آنکه پیامبران الهی را برای راهنمایی خلق فرستاده، به بندگان نیز اختیار داده است که بعد از علم و عرفانشان به سبب هدایت و ضلالت، آنچه را که میخواهند به میل و اراده خودشان انتخاب نمایند. (عدل الهی)
۳۲. خداوند به احدی به اندازه خردنی ظلم نمی کند. بعد از آنکه راههای حق و هدایت را به آنان نشان میدهد ایشان را در انتخابشان آزاد گذاشته و بر حسب آنچه نفوس اختیار می نمایند حکم قضا را جاری می نماید، اگر خداوند متعال عبادش را به انجام عملی مجبور نماید، همانا به ایشان ظلم نموده است.
۳۳. فضل حق است که به عباد اجازه میدهد که بر حسب اراده و اختیار خود عمل کنند و اجازه میدهد به بندگان که عمل نمایند آنطور که میخواهند و این از نتیجه فضل او میباشد. (فضل الهی)
۳۴. خداوند متعال برای بندگان مقرر فرموده است آنچه را که ایشان را به مقامات عالیه برساند و از شرّ نفس و هوئی نجات دهد.
۳۵. توحید عبادات: جمیع عبادات خلق به خدا راجع میگردد چه که جمیع از امر واحد سرچشمه گرفته است. کسی که موحد است مشاهده می نماید که جمیع عابدین در صوامع و مساجد خدا را میخوانند و اگر چه از مقصود غافل گشته اند و لکن عباداتشان از حق سرچشمه گرفته است و به او راجع میگردد چه که معبود یکی بیش نبوده و نیست.
۳۶. عباد از مقصود عبادت غافل شده اند و از آنچه خداوند متعال در این ایام (ظهور) مقدر فرموده است خود را محروم نموده اند.

مدینه الرضا

عنوان لوح: مدینه الرضا (هذه مدینه الرضا)

مطلع لوح: بسم الله العلی الاعلی ذکر رحمة الله عبده بالحق لیفتخر بذلک ...

مخاطب: اهل عالم بظور اعم، احباب، حرف الکاف و حرف القاف. ملاء انبیان، حرف الراء

محل نزول: بغداد

سال نزول: من بعد مراجعت از کوههای سلیمانیه (۱۸۶۳ - ۱۸۵۶) احتمالاً اواخر ایام بغداد)

لسان نزولی: عربی

مأخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلی، جلد ۴، (طبع ۱۲۵ بدیع) صفحات ۱۴۹ - ۱۳۵

سایر ملاحظات:

مخاطب اصلی این لوح دقیقاً معلوم نیست و لکن از متن لوح میتوان مخاطبین ذیل را مشخص و ممیز نمود.

(۱) سائل: (یا ایها السائل الی الله...)

(۲) اهل بیان: (... یا ملاء البیان و هذا لخير لكم...)

(۳) اهل ارض: (قل یا اهل الارض قد اضآئ مصباح النور...)

(۴) مؤمنین: (قل یا ملاء المؤمنین فاصبروا بما جرى علیکم...)

(۵) حرف القاف: (و منهم حرف القاف الّذی هاجر الی الله...)

(۶) حرف الکاف: (و منهم حرف انکاف الّذی سبق فی الفرض...)

(۷) حرف الرّاء: (و منهم حرف الرّاء الّذی سمع نغمات الورقاء...)

۲. محل نزول این لوح مبارک را میتوان از متن لوح مبارک تعیین نمود قوله تعالی: "...فارتقب یوم ینفخ فی الصور و تغرّ فی الورقاء و یفتح ابواب الرّضوان و یأتی الله بأمر بدیع..." از همین بیان مبارک است که زمان نزول را نیز میتوان مشخص نمود (یفتح ابواب الرّضوان...).

۳. این لوح در باره معنی رضا و مراتب آن است.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. ای اهل ارض اگر نفسهای خود را پاک و مقدّس نمایند ارواح شما از بلور هم لطیف تر گشته

حقایق موجود در کلمه الله را منعکس خواهد ساخت بشرط آنکه به حق توجه نمایید.

۲. اگر در قلبی رانحه فنا که از تعلق به این دنیا ناشی می گردد، وجود داشته باشد هرگز آن قلب قادر نخواهد بود که روائح بقا را بیابد.

۳. شریعت الله بمثابة کشتی نجات است باید به آن تمسک جست.

۴. توصیف سحیة رضا و توضیح مراتب آن. (رضا مراتب زیادی دارد و مقامات رضا قابل شمارش نبوده و نیست)

۵. شرایط نفوسی که اراده دارند که مراتب رضایت (رضا) را کسب نموده در سبیل رضا مشی نمایند. (رضایت از نفس خود، رضایت حق و رضایت از اجبای حق)

۶. از جمله مقامات رضا آنست که انسان راضی بقضایای الهی باشد و آنچه را که از قلم حضرت اعلی (مظہر امر) در حقش جاری گشته با طیب خاطر بپذیرد.

۷. از جمله مراتب دیگر رضا آنست که انسان رضایت باطنی داشته باشد و این حاصل نگردد مگر بعد از انقطاع از کل آنچه در آسمانها و زمین است.

۸. اگر انسان ذرّه ای خضا کند، قادر نخواهد شد که از خود (نفس خود) راضی باشد.

۹. شخص که در سبیل رضا مشی می ماید باید راضی به هر چه در راه حق بر او وارد میشود گردد (نفسی که ادعای عشق به حق را دارد نباید از بلایای الهی ناراضی باشد).

۱۰. شخص سائک در سبیل رضا باید رضایت مؤمنین به خدا را کسب نماید و بر احدی غرور نرزد چه که غرور داشتن در مقابل مؤمنین کبر داشتن در مقابل خداست (رضای حق در رضای خلق بوده).

۱۱. مسرور باش ای سائل که به شهر رضا وارد گشتی (رسیدی).

۱۲. اهمیت تبلیغ امر مبارک توسط نفسی که به انقطاع کامل به سوی حق اقبال می نماید.

عنوان لوح: رساله سلوک ، هفت وادی (بعد مراتب سیر سالکان را ... بعضی هفت وادی و بعضی هفت شهر ذکر کرده اند)

مطلع لوح: الحمد لله الذي اظهر الوجود من العدم و رقم على لوح الانسان ...

مخاطب: در جواب سنوالات شیخ محی الدین قاضی شهر خاتقین

محل نزول: بغداد

سال نزول: پس از باز گشت از سلیمانیه

لسان نزولی: فارسی

مأخذ مطالعه: در باره این اثر:

۱. آثار قلم اعلیٰ جلد ۳ ، صفحات ۱۳۷ - ۹۳

۲. نفحات ظهور حضرت بقاء الله ، جلد ۱ ، صص ۱۱۴ - ۱۰۹

۳. سفینه عرفان ، جلد ۲

سایر ملاحظات:

۱. شیخ محی الدین از پیروان طریقت تصوف بوده و گر چه پیرو آئین بابی نبوده است و لکن جمال اقدس ابهی را همواره ستایش می نموده است.

۲. شیخ محی الدین طی نامه ای نکات و سنوالات خود را در باره مسائل عرفانی با حضرت بقاء الله مضرخ نموده بود.

۳. اگر چه مطالب این لوح و طرق عرضه حقایق عالیه با آثار پیروان طریقت تصوف شباهت دارد و لکن بیقین میتوان گفت که مظہر ظهور الہی و عقل کلی ربانی نظر به فضل خود بر خلق به ذکر این بیانات مشغول گشته و جواهرات عالیہ عرفانی را در قمیص شئونات امکانی عرضه مینماید تا آنکه عظمت امرانته اسباب احتجاب خلق را فراهم نماید و جلال ظهور الله سبحات امکانی را خرق نماید و قلوب صادقین را به کعبه مقصود رهنمون شود.

۴. وجه تسمیه این اثر به رساله سلوک بر اساس بیانات مبارکه حضرت عبدالبهاء و مولای بیہمتا حضرت ولی مقدس امرالله میباشد قوله تعالی: "هفت وادی به جهت سیر و سلوک نازل شده و سیر و سلوک بسیار محبوب ... درویشی که از قلم اعلیٰ تحریر یافت معنیش فحوای رساله سلوک است و بسیار مقبول" (اسرار الآثار جلد ۳ ، صص ۲۴۲-۲۴۴) و همچنین قوله الاحلی "کتاب مستطاب ایقان و صحیفه فاضلیه و رساله سلوک متتابعاً از قلم اعلیٰ جاری گشت و مراتب سلوک سالکین معلوم و واضح شد" (حضرت ولی امرالله توفیق (۱۰ بدیع ، صص ۳۲-۳۳))

۵. سید کاظم رشتی نیز صاحب اثری به همین نام یعنی رساله سلوک میباشد. این اثر توسط حسین بن علی التبریزی الخسرو شاهی ترجمه گردیده است.

۶. حضرت ربّ اعلیٰ نیز صاحب اثری تحت عنوان رساله سلوک میباشد، این اثری است که قبل از بعثت حضرت نقطه اولی از یراعه مبارکه عزّ نزول یافته است.

۷. طریقه قادریه طریقتی است که به عبدالقادر گیلانی (متوفی ۴۷۱ هـ ق) منسوب است، این همان طریقتی است که جمال اقدس ابهی در لوح اتحاد که از الواح نازلہ در عکا میباشد بدان اشاره فرموده اند قوله تعالی "بعضی از ناس ادعای شوق و جذب و شغف و انجذاب و امثال آن نموده و می نمایند، کاش به دار السلام می رفتند، در تکیه قادریه ملاحظه می نمودند و متنبه می

شدند) ..

رسالة هفت وادی با رساله جواهرالاسرار ارتباط مستقیمی دارد چه که در هر دو اثر ذکر هفت وادی مراحل سیر و سلوک عرفانی موجود است. اگر چه بیش از دو ثلث جواهرالاسرار در ذکر مراتب هفت وادی است، اما بین ترتیب وادی‌ها در دو اثر اختلاف موجود است، در جواهرالاسرار شش وادی عبارتند از (طلب، عشق، توحید، حیرت، فنا فی الله و استغنا) در حالی که در هفت وادی ترتیب (طلب، عشق، معرفت، توحید، استغنا، حیرت، فقر و فنای فی الله و بقاء بالله) موجود است.

این اثر با منطق الطیر عطار در اصول و اهم مطالب شباهت صوری دارد (نه حقیقی) حال آنکه ترتیب وادی‌ها مختلف می‌شود. در منطق الطیر طلب، عشق، معرفت، استغنا، توحید، حیرت و فنا و فقر آمده است در حالی که در هفت وادی توحید قبل از استغنا می‌آید. این تفاوت اگر چه فی الظاهر جزئی است و لکن در حقیقت جوانب عرفانی مواضع الهی جهاتی را ممیز و مشخص مینماید چه که بر اساس بیانات جمال کبریا معرفت اگر چه در عالیترین مقام خود در نظر گرفته شود از جمله عالم محدودات و آخرین مرحله عالم حدود است لذا استغنا حقیقی نبخشد و حیات ابدی عطا ننماید حال آنکه اگر در آیات جمال قدم بدیده بصیرت نظر گردد، جوهر استغنا و ورود به وادی توحید و سیر مدارج تجرید نصیب عارفان کوی مقصود میگردد و از این جهت است که بعد از مرحله توحید می‌آید.

در هفت وادی اشارات زیادی به آیات قرآنی و احادیث نبوی موجود است. این اشارات و منقولات با تفسیر حقیقی مظهر ظهور نیز همراه است. اگر نفسی کما هو حقّه میل به درک آیات نازله در کتب آسمانی قبل را داشته باشد بر او فرض بل واجب است که آن آیات را در ظل این تبیینات نازله از قلم مظهر امرالله تفهیم نماید تا شاید موفق به خرق حجابات نفس و هوی گشته عبد اوثان اوامات نگردد. آیات قرآنی که در این اثر جلیل القدر مورد استفاده قرار گرفته اند بشرح ذیل است.

اهم مواضع موجود در این لوح:

۱. توصیف مقام حضرت رسول اکرم.
۲. مظاهر ظهور مطلع جمیع اسماء حسنی میباشند.
۳. وادی طلب مرکبش صبر است "اول وادی طلب است مرکب این وادی صبر است".
۴. شرایط طلب: پاکی دل، عدم تقلید، مسدود نمودن ابواب دوستی و دشمنی.
۵. مسافر راه حقیقت باید خود را از جمیع آنچه موجود است منقطع سازد و به جستجوی آزاد و فارغ از شئون ارضیه متمسک شود.
۶. اگر کسی به جدیت تمام دنبال حقیقت رود، به مقصود واصل می‌شود: "من طلب شیئا وجدّه".
۷. وادی عشق مرکبش درد است: "مرکب این وادی درد است و اگر درد نباشد هرگز این سفر تمام نشود".
۸. در وادی عشق "سالک از خود و از غیر خود بیخبر است نه جهل و علم داند و نه شک و یقین ..."
۹. "عشق در هر آنی عالمی بسوزد و در هر دیار که علم برافروزد ویران سازد ... در سلطنتش عاقلاترا مفری نه نهنگ عشق ادیب عقل را ببلعد ..."
۱۰. "باید بنار عشق حجابهای نفس شیطنی سوخته شود تا روح برای ادراک مراتب سیه «لولاک» لطیف و پاکیزه گردد."

۱۱. در وادی معرفت "از شک بیقین آید و از ظلمت ضلالت هوای بنور هدایت تقوی راجع گردد و چشم بصیرتش باز شود و با حبیب خود برآز مشغول گردد..."
۱۲. "مسافران حدیقه عرفان چون آخر را در اول بینند لهذا در جنگ صلح و در قهر آشتی ملاحظه کنند."
۱۳. "وادی معرفت آخرین مقام تحدید است و از این جهت است که اول و آخر ملحوظ گردد حال آنکه نفوسی که در وادیهای فوق معرفت ساکنند از این شئونات محدوده فارغند."
۱۴. وادی توحید: "در این مقام حجاب کثرت بر درد و از عوالم شئوت بر پرد و در سماء وحدت عروج نماید."
- ۱۴.۱ "وصف و اسم و رسم از خود نبیند وصف خود را در وصف حق بیند و اسم حق را در اسم خود ملاحظه نماید..."
- ۱۴.۲. "در اشیاء بنظر توحید مشاهده کند و اشراق تجلی شمس الهی را... بر همه ممکنات یکسان بیند و انوار توحید را بر جمیع موجودات موجود و ظاهر مشاهده کند."
- ۱۴.۳. جمیع اختلافات عوالم کون که در مراتب سلوک سالک مشاهده میکند از نظر خود سالک است."
- ۱۴.۴. "نظر سالک وقتی در محل محدود است یعنی در زجاجات سیر مینماید اینست که زرد و سرخ و سفید بیند... و بعضی نظر باشراق ضوء دارند و برخی از خمر وحدت نوشیده اند جز شمس چیزی نبینند پس بسبب سیر این سه مقام مختلف فهم سالکین و بیان ایشان مختلف میشود و این است که اثر اختلاف در عالم ظاهر شده و میشود زیرا که بعضی در رتبه توحید واقفند و از آن عالم سخن گویند و برخی در عوالم تحدید قائمند و بعضی در مراتب نفس و برخی بالمره محتجبند."
- ۱۴.۵. "ای برادر من قلب لطیف بمنزله آئینه است آن را به صیقل حب و انقطاع از ماسوی الله پاک کن تا آفتاب حقیقی در آن جلوه نماید و صبح ازلی طالع شود."
- ۱۴.۶. "مبادا در این بیانات رایحه حلول و یا تنزلات عوالم حق در مراتب خلق رود... زیرا که بذاته مقدس است از صعود و نزول و از دخول و خروج لم یزل از صفات خلق غنی بوده و خواهد بود و شناخته او را احدی و بکنه او راه نیافته نفسی... منزّه است از ادراک هر مدرکی و متعالی است از عرفان هر عارفی السبیل مسدود و الطّلب مردود دلیله آیاته و وجوده اثباته..."
- ۱۴.۷. "بلی این ذکرها که در مراتب عرفان ذکر میشود معرفت تجلیات آن شمس حقیقت است که در مرایا تجلی میفرماید... از برای تجلیات هم دخول و خروج نیست تا چه رسد بآن جوهر وجود و سر مقصود."
- ۱۴.۸. علم یک نقطه است اما جاهلان آن را کثیر میسازند.
- ۱۴.۹. اگر چه عوالم الهی نامتناهی است و لکن بعضی چهار رتبه ذکر نموده اند عالم زمان و آن آنست که از برای او اول و آخر باشد و عالم دهر یعنی اول داشته باشد و آخرش پدید نباشد و عالم سرمد که اولی ملاحظه نشود و آخرش مفهوم شود و عالم ازل که نه اولی مشاهده شود و نه آخری..."
- ۱۴.۱۰. "سفرهای سبیل عشق را چهار شمرده اند من الخلق الی الحقّ و من الحقّ الی الخلق و من الخلق الی الخلق و من الحقّ الی الحقّ..."
۱۵. "بسیار بیانات از عرفا و حکمای قبل هست که بنده متعرض نشدم و دوست ندارم که اذکار قبل بسیار اظهار شد زیرا که اقوال غیر را ذکر نمودن دلیل است بر علوم کسی نه بر موهبت الهی و لکن اینقدر هم که ذکر شده بواسطه عادت ناسر است و تأسی باصحاب... (فضل مشیر امر)

۱۶. این بنده خود را در ساحت یکی از احبای خدا معدوم میدانم و مفقودی می شمرم تا چه رسد در بساط اولیا فسبحان الله... (عبودیت مظهر امر)

۱۷. اولیت و آخریت از شئون نسبی عالم امکان است و در عالم حقیقت اولی و آخری وجود ندارد.

۱۸. وادی استغنا:

"در این وادی نسایم استغنائی الهی را بیند... از حزن به سرور درآید و از غم بفرح راجع شود... اگر در ظاهر بر خاک ساکنند اما در باطن بر رفرف معانی جالس... سالک در این رتبه جمال دوست را در هر شیئی بیند..."

۱۹. وادی حیرت:

"... در بحرهای عظمت غوطه میخورد و در هر آن بر حیرتش می افزاید گاهی هیکل غنا را نفس فقر می بیند و جوهر استغنا را صرف عجز در هر آن عالم بدیعی و خلق جدیدی مشاهده کند..."

۲۰. "جیدی باید که رتبه حیوانی معدوم کنیم تا معنی انسانی ظاهر شود..."

۲۱. "ای دوست دل که محل اسرار باقیه است محل افکار فانیه مکن و سرمایه عمر گرانمایه را باشتغال دنیای فانیه از دست مده از عالم قدسی بتراب دل میند و اهل بساط اسنی وطن خاکی میسند."

۲۲. وادی فقر:

"این رتبه مقام فنای از نفس و بقای بالله است و فقر از خود و غنای بمقصود است."

۲۳. "در این مقام واصل مقدس است از آنچه متعلق بدنیاست... زیرا که آنچه نزد خلق است محدود است بحدود ایشان و آنچه نزد حق است مقدس از آن..."

۲۴. "ای حبیب عن نعمات روح را به جان و دل گوش کن و چون بصر حفظش نما."

۲۵. قدر فیوضات الهی را دانستن.

"همیشه ایام معارف الهی بمثابه ابر نیسانی بر اراضی قلوب انسانی جاری است اگرچه فیض فیاض را تعطیلی و تعویقی نه و لکن هر زمان و عصر را رزقی معلوم و نعمتی مقدر است..."

لوح هله هله یا بشارت

عنوان لوح: لوح هله هله یا بشارت (هله هله هله یا بشارت...) (این عبارت ۲۴ مرتبه در این لوح عزّ نزول یافته است)

مطلع لوح: هو المحبوب - حور بقا از فردوس علا آمد هله هله هله یا بشارت

مخاطب: اهل عالم

لسان نزولی: فارسی

محل نزول: بغداد

سال نزول: در اواخر ایام اقامت در بغداد

مآخذ مطالعه در باره این اثر:

۱. گنج شایگان، عبدالحمید اشراق خاوری، صفحات ۳۳ - ۳۵

اهم مواضع موجود در این لوح :

۱. ذکر ظهور موعود و بیان و تجلی حضرت رحمن .
۲. القاب مظهر ظهور حق مشیت اولیه در این لوح امنع اقدس:
 ۱. حور بقا ۲. نغمه داودی ۳. نغمه جان ۴. حور الهی ۵. عاشق فانی ۶. نامه قدسی ۷. وجهه باقی ۸. باز حجازی ۹. طلعت غفاری ۱۰. بلبل معنی ۱۱. ورقه نورا ۱۲. شاهد یزدان ۱۳. مست می جانان ۱۴. صرف جمال حق ۱۵. جوهر اجلال حق ۱۶. ضلعت مقصود ۱۷. وجهه معبود ۱۸. ربّ علا ۱۹. ذکر بدیع
۳. اشاره به مقام الوهیت به عنوان مصدر و مطلع ظهورات الهیه (مقام غیب منبع لایدرک مظاهر ظهور)

۱. فردوس علا ۲. از نزد خدا ۳. از سدره لاهوتی ۴. از شرق ها ۵. از صبح لقا ۶. از بلبل لا ۷. از شاخه طویی ۸. از عرش وفا ۹. از شهر سبا ۱۰. از امر الهی ۱۱. از ساعد شاه ۱۲. از ساحت ادنا ۱۳. از گلین قدسی ۱۴. از مدین روحا ۱۵. از گلشن باقی .

۴. اشاره به پیام الهی مظاهر ظهور (مراتب حقیقت، شریعت و طریقت مظاهر قدسی الهی در عالم امکان)

۱. با چنگ و نوا هم با کاسه حمرا ۲. با غمزه جانی با مزه فانی با رقص و نوا ۳. با گیسوی مشکین با لعل نمکین ۴. با کفه بیضاء با گیسوی سودا ۵. با مژده وصلی ۶. با هدهد تازی ۷. با لحن عراقی ۸. با جذبه بهاجی ۹. با کف وصل ۱۰. با نور و ضیاء ۱۱. با جام تولا ۱۲. با آیت کبری ۱۳. با رحمت عظمی ۱۴. به بدایع لحنهای خوش

۵. سرور و بهجت لازم است چه که مظهر ظهور الهی لاجل خلق بدیع و اعضای جام زندگانی ابدی ظاهر گشته است .
۶. این حوری قدسی به یک عبارت حقیقت مظهر امر است که همیشه در سرادق قدس الهی بوده و خواهد بود...
۷. مظهر امر انبی با قدرت تمام جلوه نموده (بید بیضای معرفت و ثعبان قدرت ظاهر گشته)

مجامع عرفان

تشکیل مجامع عرفان به منظور ترویج و تشویق مضامین و تحقیق در آثار مقدسه ادیان الهی، و مخصوصاً آثار مبارکه امر بیائی، از سال ۱۹۹۱ با مساعدت صندوق یادبود حاج مهدی ارجمند آغاز گردید. مجمع عرفان همه ساله بطور جداگانه به زبانهای فارسی و انگلیسی در اروپا و آمریکا برگزار می شود. مطالب و مقالاتی که در مجامع عرفان ارائه می شود بصورت مجموعه های تحت عنوان "سفینه عرفان" ضیع و نشر می گردد. بذل اعانات و مساعدت یاران الهی سبب تقویت و توسعه این فعالیت می شود و مایه کمال امتنان خواهد بود.

مطالعه آثار قلم اعلیٰ

اولین برنامه آموزشی مجمع عرفان تحت عنوان "مطالعه آثار قلم اعلیٰ" در جهت تحقق بخشیدن به اهداف نقشه چهارساله ترتیب داده شد. این برنامه از سال ۱۹۹۷ آغاز گردیده و دوره آن پنج سال است و بطور جداگانه به زبانهای فارسی و انگلیسی در اروپا و آمریکا اجرا می شود. بخش اول این برنامه مربوط به آثار قلم اعلیٰ در دوره های ایران و عراق عرب است. شرکت کنندگان در این برنامه علاوه بر استفاده از بیانات اساتید می توانند با کمک این جزوه مضامین خود را ادامه دهند و در صورت نیاز به دفتر مجمع عرفان مراجعه نمایند.

Irfan Colloquia

c/o Baha'i National Center

1233 Central Street

Evanston, IL 60201-1611

USA

Telephone: 1-847-733-3501

Fax: 1-847-733-3502

E-mail: iayman@usbnc.org